

ISASZEGI HÉTSZÍN VIRÁG ÓVODA

OM: 032844

✉ 2117 Isaszeg, Madách u. 11.

E-mail: hetszinvirag@isaszeg.hu

☎:(28)582-231

Adószám: 16792001-1-13

Pedagógiai Program

2025.

Intézmény OM azonosítója	igazgató Bánné Keller Márta
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestület/szakmai munkaközösség nevében: Czeglédi Kinga Alkalmazotti Közösség nevében: x.y.	Szülői Szervezet nevében: Árvai Kinga
A Pedagógiai Program módosítása 2025.09.01. hatályba lépéssel – a magasabb jogszabályban Nkt 26 § (1) bekez. alapján az.....számú Határozatával Fenntartót nem terhel többletköltséget Bánné Keller Márta igazgató Dr Budaházi Árpád fenntartó	
Pedagógia Programot az intézmény igazgatója döntési hatáskörben Nkt. 26 § (1) bekez. alapján az intézmény.....számú határozatával jóváhagyta Bánné Keller Márta igazgató	
Dokumentum jellege: Nyilvános	Érvényessége: 2025.09.01-től visszavonásig
Verziószám:	Készült: Iktatószám:
P.H.	

TARTALOMJEGYZÉK

1.BEVEZETŐ.....	5
1.1 Törvényi előírások figyelembevétele.....	6
1.2 Intézményünk nevelési céljai, alapelvei, feladatai	9
1.2.1 Óvodai nevelésünk célja.....	10
1.2.2 Óvodai nevelésünk feladata.....	11
1.3	
KÜLDETÉSNYILATKOZAT.....	32
1.4 Gyermekeképünk	35
1.5 Óvodaképük	36
1.6 Pedagógusképünk.....	38
2. AZ INTÉZMÉNY ADATAI.....	42
2.1 Az óvoda személyi feltételei	43
2.2 Tárgyi feltételek	43
2.3 Intézményünk eszköz rendszere.....	44
2.4 Az óvodába lépés feltételei	44
2.5 Az iskolába lépés feltételei.....	45
2.6 Csoportszerkezet	47
2.7 Gyermekelelmezés.....	48
3. KAPCSOLATTARTÁS.....	48
3.1 Kapcsolattartás a családdal.....	48
3.2 Kapcsolattartás közoktatási intézményekkel és egyéb szervezetekkel.....	52
3.2.1 Óvoda és bölcsőde	52
3.2.2 Óvoda és iskola.....	53
3.2.3 Pedagógiai Szakszolgálat.....	53
3.2.4 Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság.....	53
3.2.5 Egészségügy, gyermek és ifjúságvédő szervek.....	54
3.2.6 Kapcsolat a különböző közművelődési intézményekkel.....	54
3.2.7 Kapcsolatok szakmai szervezetekkel.....	55
3.2.8 Kapcsolat a Fenntartóval	55
3.2.9 Kapcsolat az Egyházakkal	55
3.2.10 Az óvodák közötti kapcsolattartás.....	55
4. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE.....	56
4.1 Sajátos nevelésű igényű gyermekek nevelése.....	56
4.2. Tehetséges gyermekek nevelése.....	60
5. GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉG	62
5.1 Gyermekvédelem célja.....	62

5.2 A gyermekvédelem feladata.....	63
5.3 Esélyegyenlőségi program	67
6. PEDAGÓGIAI MUNKÁK TERVEZÉSE ÉS IDŐKERETEI	67
6.1 Célja:.....	67
6.2 A tervezés tartalma.....	68
6.3 A fejlesztés keretei	69
6.3.1. Ellenőrzési és értékelési formák, elvek, módszerek.....	69
6.4 A nevelés időkeretei a tervezéshez.....	70
6.4.1 Napirend	70
6.4.2 Hetirend	71
7. NEVELÉSI GYAKORLATUNK TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	72
7.1 Játék és tanulási tevékenység	72
7.1.1 Játék.....	72
7.1.2 A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	74
7.1.3 Társas és közösségi tevékenység	75
7.1.4 Munka jellegű tevékenységek.....	77
7.1.5 Szabadidős tevékenység	79
8. KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE.....	80
8.1 A külső világ tevékeny megismerése	80
8.2 Művészeti tevékenységek.....	82
8.2.1 Verselés, mesélés.....	82
8.2.2 Ének-zene, népi játék, tánc	85
8.2.3 Rajzolás, festés, kézi munka.....	86
8.2.4 Mindennapi mozgás	88
9. ÓVODA ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI.....	90
10. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	93
11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	95
MELLÉKLETEK	
➤ Etikai Kódex	
➤ Kötelező Eszköz és Felszerelések Jegyzéke	
➤ Jegyzőkönyvek	

1. BEVEZETŐ

Intézményünk a fővárostól 29 km-re, egy kisvárosban található. Isaszegen a családok összetétele igen változó. Sok a fővárosba bejáró, dolgozó szülő, ugyanakkor megtalálható az alkalmi munkát vállaló, ill. sajnos egyre több a munkát kereső, munkanélküli szülő is. Óvodásaink szociális helyzete igen változatos képet mutat, főként a családok anyagi helyzetében, kulturális körülményeiben.

Tudjuk, hogy a gyerekek megváltozott életkörülményei, a technika fejlődése, az élményforrások csökkenése, a család szerkezetének változásai nagymértékben hatnak a gyermekek fejlődésére. Mindezek figyelembe véve, egy élmény-gazdag óvodát igyekszünk kialakítani, ahol esetenként hátránycsökkentő szerepet töltünk be, ahol a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Az 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról (a 2011. CXCV. évi törvény a nemzeti köznevelésről) értelmében az óvodák pedagógiai programot készítenek, vagy kész pedagógiai programok közül választanak.

Intézményünk pedagógus közössége a program elkészítése során nagy figyelmet fordított arra, hogy óvodánk meglévő célkitűzései megfeleljenek környezetünk elvárásainak, igényeinek.

Programunk elkészítése során figyelembe vettük a helyi társadalmi elvárásokból felmerülő feladatokat, alkalmazva a már több éve jól bevált, működő nevelési-fejlesztési gyakorlatokat, módszereket, amelyeket Isaszeg város helyi adottságai lehetővé tesznek.

Intézményünkben a Tevékenységközpontú óvodai nevelési program irányelveit követve folyik a nevelés-oktatás, mely program középpontba állítja a gyermeki tevékenységre épülő nevelést, és ezt az elvet a teljes nevelési folyamaton keresztül kiemelten kezeljük.

Tudatosan, tervszerűen végzett óvodapedagógusi munka, kötetlen, spontán gyermeki tevékenység, játék, jó hangulatú ritmikus mozgás jellemzi napjainkat, ahol reményeink szerint a gyermekeknek igazi gyermekkoruk van.

Óvodánk a város külső csendes, nyugodt kertvárosi részén helyezkedik el. Az Isaszegi Hétszínvirág Óvoda nyolc csoporttal működik. Kedves, családi jellegű, csoportszobái barátságosak, ezért a kisgyermekes szülők nagyon kedvelik. Az óvoda berendezése az egyszerűség, a takarékoság, a praktikusság jegyében készült, a helyi sajátosságot tükröző természetes anyagokból.

Minden csoportszobának egyéni hangulata, arcúata van, sok növényvel. Elterjedt szokás, hogy ha nincs szükség a villanyvilágításra, lekapcsoljuk azt.

Az óvoda működése során a rongtott (használt) papírt külön tárolóba gyűjtjük, hogy a gyerekek elvihessék onnan rajzolni, hajtogatni esetleg újra hasznosítani stb.

A gyerekek foglalkozási eszközeit, játékait körültekintően vásároljuk meg, például: ne legyen mérgező festékekkel bekenve, ne legyen a környezetre káros.

Nagy, de játékokban változatos, gondozott udvarral rendelkezünk. Az udvari mozgásfejlesztő eszközök, környezetbarát anyagból készülnek, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játékaának.

Árnyékot adó fák állnak rendelkezésre. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhöz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.

Az Óvoda minden pedagógusa elkötelezettje a Tevékenységközpontú Óvodai Programnak.

1.1.Törvényi előírások figyelembevétele

Programunk a 363/2012. (XII. 17.) Korm. Rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi (városi) óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, a 2011. évi CXC törvényt a nemzeti köznevelésről és a városi közoktatási intézkedési terv irányelveit.

Ezen kívül programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:

- 32/1997. (XI.5.) a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2/2005.(III.1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 1997. tv. XXXI. törvény, a gyermekek védelméről és jogairól
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- 20/2012. EMMI rendelet a kötelező felszerelési- és eszköz jegyzékről
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról

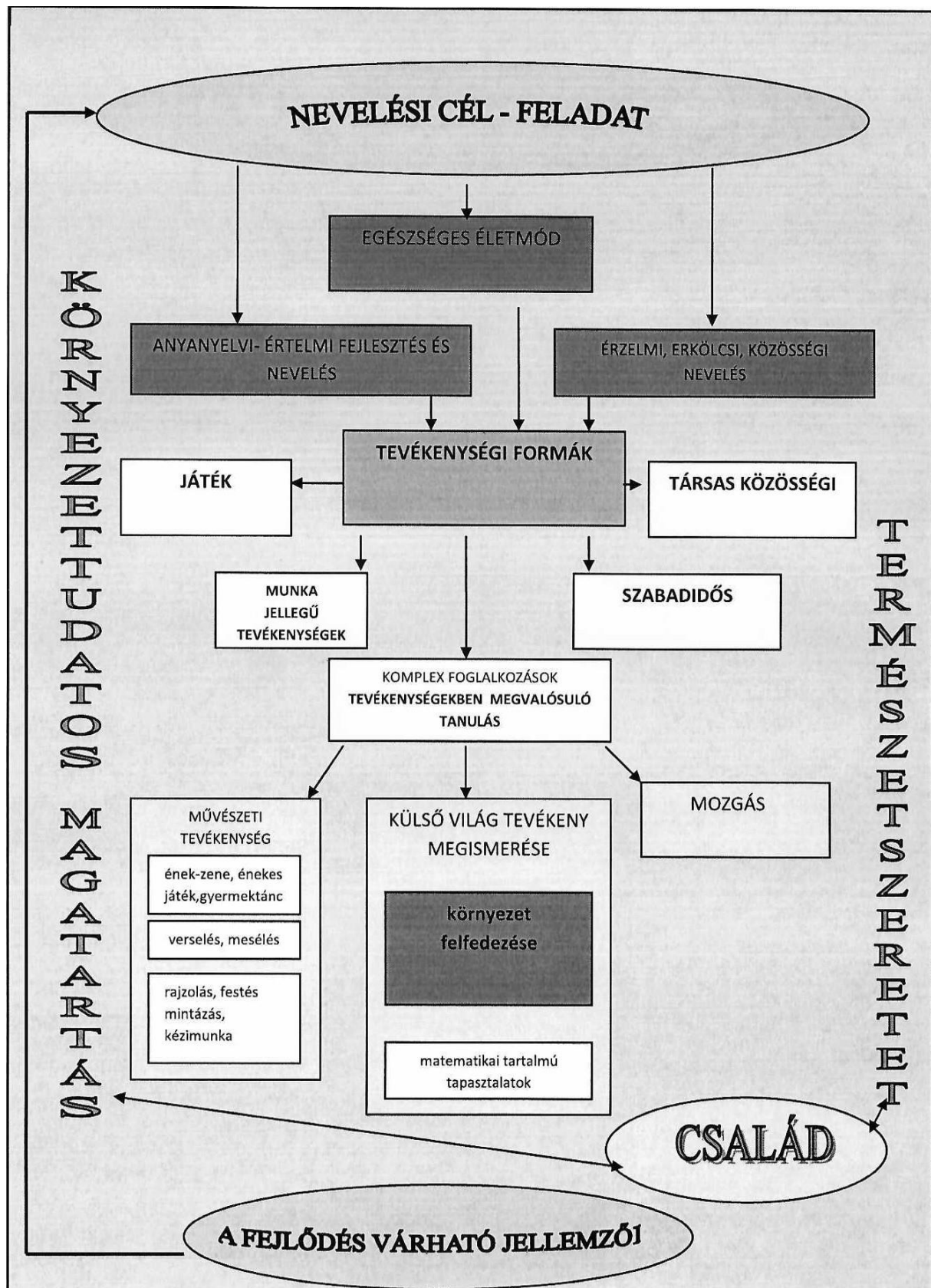
- 2003. évi CXXV. törvény az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról
- 2007. évi I. tv. A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 22/2013. (III. 22.) EMMI rendelete egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról – 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- A pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2021. LXXIX. törvény
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.)
- Az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet
- Az Isaszegi Hétszínvirág Óvoda hatályos Alapító Okirata
- Isaszeg Város Önkormányzat hatályos Köznevelési Koncepciója
- Az Isaszegi Hétszínvirág Óvoda nevelőtestületi határozatai

Az óvoda működési és szakmai tevékenységét meghatározó útmutatások (Oktatási Hivatal):

- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelve
- A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve
- Összevont Önértékelési kézikönyv

- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez
- Kiegészítő útmutató – Óvoda

1.2. Intézményünk nevelési céljai, alapelvei, feladatai

1.2.1 Óvodai nevelésünk célja

A gyermeki személyiség kibontakoztatása tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével. A **tevékenységközpontú óvodai nevelésünk** során, a gyermekek szociális életképességét (életre nevelését) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeljük, a pedagógiai célok, és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítjuk, azaz **kooperációra és kommunikációra** kívánjuk képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket. Komplex módon vesszük figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyerekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a tanulási környezet lehetőségeit, korlátait stb. A célok tudatosításából indulunk ki, figyelembe vesszük a tantervi előírásokat, a pedagógiai programunkat.

- ◆ **3 éves kortól a gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése,** amely magában foglalja:
- ◆ **a teljes gyermeki személyiséget fejlesztjük** tevékenységek által és tevékenységeken keresztül. Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését elősegítjük (érzelmi biztonság, szeretetteljes légkör megteremtésével, és sokféle élmény biztosításával)
- ◆ **Célunk az életre való felkészítés** a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül)
- ◆ **Kommunikációra és kooperációra nevelés.** Célunk az anyanyelv megismerésére, megbecsülésére, szeretetere nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása. **A kooperáció konkrét tartalma:** a társas, közösségi és egyéni élet feltételeinek közös összehangolt erőfeszítésén alapuló újratermelése. Tudatos értékközvetítő tevékenységre törekszünk- együttműködés, nyitottság, társadalmi érzékenység, előítélet mentesség. A társas kapcsolatok, közösséghez tartozás, egymás segítése, pozitív értékelés, példaadás a mindennapi és a különlegesebb, ünnepi események változatossága során fejlődik.
- ◆ **Differenciált képességfejlesztéssel** az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. Óvodánkba beintegráljuk az enyhe értelmi érzékszervi, részképesség zavarokkal küzdő gyermekeket (SNI, BTMN). Felzárkóztatjuk a rászorulókat, illetve segítjük a kiemelkedő képességűeket fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógypedagógus bevonásával (átgondolt, megtervezett egyéni fejlesztéssel). Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében biztosítjuk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek átgondolt, megtervezett egyéni fejlesztését. A gyermeki személyiségek sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan tárjuk

fel, a tevékenységekben és a játék során megfigyeljük, ezt felhasználjuk a tervezőmunkában.

- ♦ **Programunkban kiemelt szerepet kap a környezet tevékeny megismerésére** nevelés, környezettudatos magatartás alakítása, környezetvédelem. Játékos tevékenység közben, környezettudatos magatartás, környezetre figyelő, környezetét védő életvitel alapjainak lerakása, az állatok és növények szeretetére, tiszteletére és óvására nevelés. A környezettudatos magatartás megalapozása.
- ♦ Az egészség, mint érték fontosságának tudatosítása.
- ♦ **A gyermekek egészségének védelme**, edzettségének biztosítása.
- ♦ **A játéknak kiemelt szerepet tulajdonítunk.** A gyermek dolga jót, és jól játszani az óvodában.

1.2.2. Óvodai nevelésünk feladata

Legfőbb feladatunk az óvodáskorú gyermekeink testi-lelki szükségleteit kielégítése.

- ♦ **Feladatunk az életre való felkészítés** a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével. (Képesség fejlesztéssel felzárkóztatjuk a rászorulókat, illetve segítjük a kiemelkedő képességűeket fejlesztő pedagógus, logopédus bevonásával. Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára átgondolt, megtervezett egyéni fejlesztésben részesítjük őket.
- ♦ Nevelésünk során hangsúlyozzuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család feladata és kötelessége, az óvodai nevelés ebben kiegészítő szerepet játszanak.

Ezen belül:

- Egészséges életmód alakítása
- Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Nevelési programunk lényege, hogy a képességfejlesztést a **gyermekek tevékenységei** által, azok segítségével kívánjuk megvalósítani. Helyet, időt, eszközöket és pedagógiai segítséget nyújtunk a tevékenységek végzéséhez.

Nevelésünk tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes

feladatrendszerén keresztül valósul meg.

A feladatrendszer elemei:

- játék és tanulási tevékenység,
- társas és közösségi tevékenység,
- munkatevékenység,
- szabadidős tevékenység.

A gyakorlatban nem különülnek el egymástól, hanem egymást átszöve érvényesülnek, és a különböző tevékenységek komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg. Tudatosan tervezzük a tevékenység céljainak megfelelő stratégiákat, módszereket, eszközöket.

Szeretet teljes, nyugodt, biztonságos légkör kialakításával biztosítjuk a **gyermeki szükségletek** kielégítését a testi, szociális és érzelmi képességek kibontakoztatását, a harmonikus személyiség fejlesztését.

Az óvodában minden gyermeket megértéssel, figyelemmel veszünk körül, hogy érezze milyen fontos számunkra, illetve lássa meg azt, hogy mindenki ugyanolyan fontos a csoportban.

Folyamatosan szoktatjuk őket arra, hogy másokat is hallgassanak meg figyeljenek oda egymásra.

- Legfőbb alapelveink: nyitottság, tolerancia, szeretetteljesség, következetesség, az elfogadó attitűd. Egészséges óvodai környezetet biztosítunk.
- Szeretetteljes biztonságot nyújtó légkört teremtünk.
- A gyermekeket körültekintően gondozzuk.
- Fizikai szükségleteire figyelünk.
- Ráfigyelünk mindenre (egyéni bánásmód)
- Fejlesztjük a másokra való odafigyelést, megbecsülést

Az óvodáskorú gyermek **tevékenykedő lény**. Szeretne mindent megismerni, megtapasztalni.

Mindenre kíváncsi. Ezt kell figyelembe vennünk és minden alkalmat meg kell ragadnunk arra, hogy tevékenységek során tapasztalatot szerezhessen. Fejlődése fejlesztése nem képzelhető el tevékenységek nélkül.

A tevékenység eszköz arra, hogy képességei fejlődjenek. Változatos tevékenységeket kell biztosítanunk ahhoz, képességeiket kibontakoztassuk.

- Érzelmekre épülő nyugodt légkör biztosítása.
- Biztonságérzet megteremtése (szabályok kialakítása és gyakoroltatása.)
- Kölcsönös tiszteletadás.
- Eszközhasználati biztonság.

- Ötletadás.
- Ösztönzés. (bátorítás)
- Bizalom.
- Helyes, reális értékelés. (önértékelés)

Kooperációra és kommunikációra kívánjuk képessé tenni óvodás korban a gyermekeket. A kooperáció konkrét tartalma: a társas, közösségi és egyéni élet feltételeinek közös

összehangolt erőfeszítésén alapuló újratermelése. A kommunikáció pedig segít megértetni másokkal, hogy mit szeretne. A társas érintkezés legjobb, legegyszerűbb eszköze. Ehhez elengedhetetlen feltétel, hogy a kisgyermek meg tanuljon **beszélni, lehetőleg érthetően.**

Ugyanakkor úgy kell tudni beszélni, hogy el is érje, amit akar. Tehát az a leghatékonyabb, ha kommunikáció a kooperációval kölcsönhatásban van. Fokozatosan alakul ki a kölcsönös együttműködés gyermek és felnőtt, gyermek és gyermek között

Feladatunk, hogy kialakítsuk a gyerekekben:

- Kommunikációs képességet.
- Érthető beszédet.
- A társas érintkezés szabályait.
- Megfelelő hangnemet.
- Együttműködési hajlandóságot.
- Alkalmazkodó képességet.
- Az elfogadást. (mint embert, mint mások ötletét)
- Mások ötleteinek tovább gondolását.
- A kevésbé vonzó szerep elvállalását.
- Vegyék észre, ha a másik gyermek segítségre szorul.
- Alkalmazkodni tudást a szabályokhoz
- Képességet az együttműködésre.

Fontos feladatunknak tekintjük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával az egészséges harmonikus személyiségfejlesztést, a sikeres testi, szociális és értelmi érettség kialakítását. A gyerekek tevékenységét, a tanulási folyamatot tartjuk szem előtt. A tanulási zavarok megelőzésére, illetve a meg lévő részképességi zavarok, testi, érzékszervi, mozgás, beszéd, szellemi fogyatékosok, valamint magatartási zavarokkal küzdők fejlesztéséhez speciális eszközökre és fejlesztésre van szükség,

melyet szakemberek végeznek. Óvodánkban képzett fejlesztő pedagógusok segítik, a részképeség zavarokkal küzdő, hátrányos helyzetben lévő gyerekek felzárkóztatását, a tehetségek kibontakoztatását. Az integrált fejlesztést gyógypedagógus bevonásával végezzük. Ezek a fejlesztések tervszerűen folyamatosan történnek. Minden esetben-játékban vagy játékos tevékenységben valósul meg. Ha igaz, hogy a biztonságos, nyugodt, derűs légkör fontos a gyermekek számára, akkor a differenciált fejlesztést igénylők számára hatványozottan igaz ez az állítás. Elengedhetetlen az elismerés, a jól elvégzett feladat után.

- Figyeljünk oda minden gyermekre. (egyéni bánásmód)
- használjuk a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket
- A fejlesztés illeszkedjen a programba.
- Építsen a gyermek érzelmi és belső motivációjára.
- Illeszkedjen a gyermek spontán tevékenységébe.
- Minden fejlesztés komplexen valósuljon meg.
- többféle módszertani megoldásban gondolkodunk
- Minden esetben mozgásfejlesztéssel kezdjük.
- Segítsük a SNI –s, BTMN-s gyermekek fejlődését tervszerű fejlesztéssel.
- Segítsük és értsük meg családjukat.
- Ismerjük meg a családok szokásait.
- Segítsünk az esélyteremtésben a halmozottan hátrányos helyzetűeknek.
- Minden halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket egyéni bánásmódban részesítjük, igény esetén gondoskodunk fejlesztéséről
- Mérjük fel a tehetségeket.
- Segítsünk kibontakozni a tehetségeseket.
- Tanítsuk meg őket arra, hogy minden ember más, s ezt fogadják el.

Környezetünk megismeréséhez minél több lehetőséget próbálunk biztosítani.

A természet-, környezetvédelmi feladatok kiemelt szerepet kapnak, középpontba helyezve lakóhelyünk az épített, valamint a természeti környezet megismerésére, védelmére, irányuló tevékenységek szervezését (pl. fák védelme, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság). A tanulás tanulásának megvalósítása játékkal, szenzitív módszerekkel életközösségek terepi tapasztaltatásával,

felfedezéssel projektmódszer alkalmazásával. Színes, gyermek közeli programokkal készülünk az ünnepekre.

Zöld ünnepek megünneplése. (október 4. Állatok világnapja, március 22. Víz világnapja, április 22. Föld napja, május 10. Madarak fák napja)

A helyi adottságok (Rákos patak) kiaknázásával lehetőség nyílik a természet változásainak folyamatos megfigyelésére, felfedezésére, a gyermeki rácsodálkozásra.

A kirándulások során a természetes, eredeti környezetben tapasztalatszerzés, élménygyűjtés, egyedi természeti kincseink megismerése élőben és a megfelelő viselkedési forma gyakorlása; a természetvédelmet közvetlenül gyakorolják, közösen éljük meg (nem szakítjuk le a virágokat, nem tördeljük a fák ágait, nem bántjuk az állatokat).

Megtapasztalják a természetgyógyító erejét, a csendet.

Elengedhetetlen az óvodás gyermek szociális életképességének növelése érdekében fejlesztő hatásokban gazdag nevelési alaphelyzet megteremtése.

Fejlesztjük:

- Érzékszerveiket.
- Érzelmeiket.
- Igényességüket.
- Esztétikai ízlésüket
- Ismertessük meg környezetünk szépségével.
- Figyeltessük meg a természet változásait.
- Csodálkoztassuk rá őket a szépre.
- Keltsük fel érdeklődésüket a természet csodái iránt.
- Figyeljenek meg szép építményeket környezetünkben.
- Kísérletezzenek.
- Ismerjék meg az évszakok virágait.
- Szeressék és tiszteljék az állatokat.
- Ismerjenek föl állatokat képről.
- Tiszteljék önmagukat és másokat.
- Óvják, védjék a természetet és környezetüket.
- Segítsenek gondozásában, alakításában.

Lehetőséget biztosítunk, (hely, idő, eszköz) a mindennapos mozgásra, testedzésre, sétára, levegőzésre, amely **feltétele az egészséges életmód alakítására.**

- Vigyünk őket minden nap az udvarra.
- Sétáljunk gyakran.
- Mozgassuk meg őket naponta.
- Biztosítsunk számukra érdekes és változatos mozgáslehetőséget a csoportszobában és az udvaron egyaránt.
- Gondoskodjunk róla, hogy a csoportban, mindig legyen nyitva ablak.
- A játékokat gyakran mossuk, fertőtlenítsük.

A játék a gyermek fejlődésében alapvető, semmivel sem helyettesíthető tevékenységi forma.

A játéknak nincsenek időbeni, térbeni és eszköz határai. Önkéntes örömmel végzett tevékenység.

Addig játszhat, ameddig jól érzi magát benne. A tárgyakat helyettesítheti másokkal. A játék áthatja minden napos tevékenységünket és képet ad gyermekeink testi, szociális és mentális fejlettségéről. Nevelési céljaink megvalósításának legfőbb színtere. Kiemelt feladatunk a helyes egyensúly fenntartása, az önfeledt játék és a tevékenységbe ágyazott tanulás között.

A játékhoz biztosítsunk:

- Szeretetteljes légkört.
- Biztonságot.
- Megfelelő időt.
- Eszközt.
- Élmény lehetőséget.
- Teret, illetve kuckókat, hogy a játszó gyerekek egymást ne zavarják.
- Ötleteket.
- Jelenlétet, ha segítségre van szüksége ott legyünk.

Egészséges életmódra nevelés, egészségfejlesztési program:

Az egészséges életmódra nevelés a gyermek testi-lelki szükségletéből következik. Először is megfelelő **életkorhoz igazodó napirendre**, rendszeres életritmusra van szüksége minden gyermeknek. Az ugyanabban az időben végzett tevékenységek (étkezés, mindennapos testnevelés) segítik a gyermek eligazodását időben, szabályozzák tevékenységüket.

A **gondozásnak** programunkban alapvető szerepe van, az egész óvodai életet átszövi. A gondozási feladatok során szorossá válik az óvónő-gyermek, dajka-gyermek kapcsolat. A felnőttek mintát adnak a gyermek számára. A **testápolás, öltözködés, étkezés, önkiszolgálás** közben fejlődik, fejlesztődik a gyermek. Az önkiszolgáló feladatok elvégzése alakítja énképét és segíti az önállóvá válását, siker estén növeli önbecsülését. **Étkezések** során, mozgása, érzékszervei finomodnak, téri tájékozódása testfogalma fejlődik. A **pihenéshez nyugodt légkör** szükséges. A ráhangolódást tehetjük halk mesével, verssel, andalító zenével. Az intézményben lehetőség van napi háromszori étkezést igényelni azon gyermekeknek, akiknek ezt szüleik kérik. Az ételek változatosak, de a szülők ezt naponta kiegészítik vitaminnal. (zöldséggel-, gyümölccsel).

Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása. Az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

Célja:

Az egészséges életmódra nevelés egyik pillére a jó napirend. Ez szabályozza tevékenységeit, ritmust ad a napjaiknak s mindezek kihatnak az életfolyamataira. Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének, az egészségmegőrző szokások kialakításának programunkban kiemelt jelentősége van. Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére, egészséges életvitelre történő felkészítés. A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembevételével a gondozási tevékenységgel a mozgásigény kielégítésével az egészség védelme. Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása.

Feladatok:

Óvodai nevelésünk egyik alapvető feladata a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, a testi-lelki harmónia megteremtése. Feladatunk a gyermek testi fejlődésének elősegítése. Ezen belül a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése. Fontos, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének biztosítása. Elengedhetetlen a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása és megőrzése. Ebben, is mint minden területen elengedhetetlen az együttműködés az óvónő-óvónő, óvónő-dajka között.

- A napirend igazodjon életkorhoz, évszakhoz.
- A gyermekek gondozása, testi, fiziológiai szükségleteik, mozgásigényük kielégítése.
- Harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- Az egészséges életmód, testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegség megelőzés, az egészségmegőrző szokásainak alakítása
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása a környezettudatos magatartás megalapozása
- Megfelelő szakemberek bevonásával speciális-szülővel, óvodapedagógussal együttműködve - gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- Vegye figyelembe a gyermek mozgásigényét.
- Töltsünk minél több időt szabadlevegőn.
- Nyáron adjunk lehetőséget a pancsolásra (ezzel is edzve szervezetünket).
- Erős nap ellen húzódjanak árnyékba, viseljenek kalapot, kenjük be őket naptejjel. illetve erős UVB sugárzás esetén vigyük őket vissza a csoportba.
- Az étkezéshez gondozáshoz megfelelő idő biztosítása.
- Biztosítsuk, hogy egész nap folyamán legyen a csoportban ivóvíz.
- A gyermek jó komfortérzetének, jó közérzetének biztosítása.
- Bensőséges kapcsolat felnőtt és gyermek között. Helyes szokások alakítása.
- Mintaadás.
- A tevékenység során egyéni fejlesztés.(hátrányok csökkentése, SNI)
- Differenciált feladatok.

- Sikerélményhez juttatás.
- Érzékszervek, téri tájékozódás test fogalom fejlesztése.
- Helyes étkezési szokások, esztétikai érzék fejlesztése.
- A pihenéshez nyugodt légkör megteremtése.
- Szokásainak kialakítása (a munkánál)

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset - megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges táplálkozás

Az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének (komplettálásának) szorgalmazását szolgálja.

Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi - szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

Az óvoda étkezését biztosító kapcsolattartójával havonta történik egyeztetés az étlap összeállításáról, melyhez az NEBIH ajánlást vesszük figyelembe. A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer - csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania.

Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

- (1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
- (2) gyümölcs, zöldség,
- (3) hús, hal, tojás,

(4) tej és tejtermék,

(5) olaj, margarin, vaj, zsír.

Nincs azonban egyetlen olyan táplálék, ételféleség sem, amely a felsorolt alapélelmiszer-csoportokban található szükséges tápanyagot megfelelő mennyiségben tartalmazná.

Az óvodai ételmezés jelenleg nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét.

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javításáért:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.

- Szerveznek az óvónők a szülőkkel, támogatókkal közösen hetenként legalább egy-két gyümölcs - és zöldség-napot.

- Tanácsot adnak (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat.

Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.

- Óvodai napirend keretében ismertetik meg az óvónők a dajkákkal együttműködve a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Az étkezést örömtelivé teszik, jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához.

- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsolják be a napi programba az alternatív egészségfejlesztő programot, (pl. projektek), játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek

maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).

- A nevelési évsorán legalább 2 alkalommal kerül lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő szervezett tevékenység az 5-7 évesek körében.

- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot e tevékenységeknek. Így a gyerekek őszi zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvó nénik. A legvonzóbbak a kóstolók. és a salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.

Az étkezések során előforduló minden féle tejterméket kóstoljanak meg a gyerekek. Beszélget a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét. A gyermekek számára eddig ismeretlen ételek bemutatása, elfogadtatása, új ízekhez szoktatás, játékos alkalmak szervezése arra, hogy egyszerűbb ételek elkészítésének részesei legyenek. Az eltérő étvágyak tiszteletben tartása, törekvés a szélsőségek csökkentésére.

A mindenkori folyadékszükséglet biztosítása folyamatosan. A kulturált étkezés szokássá alakítása: életkortól és fejlettségtől függően, étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használatának, helyes testtartás, étkezési technikák megismertetése (töltés, merés), esztétikus terítés biztosítása (önkiszolgálással, naposi munkával), igény kialakítása a környezet rendjének megóvására. A táplálék allergiás gyermekek eltérő szükségleteinek fokozott figyelembevétele. Az enyhe értelmi és beszéd fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében amennyiben szükséges az étkezéshez kapcsolódó speciális gondozási feladatok ellátása a szakember irányítása alapján.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztéséért Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését. Minden nap szervez mozgástevékenységet (udvaron).

Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja. Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.

Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosít a fokozatosságot betartva. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi (kivétel az erős nap sugárzás miatt a 11 - 15 óra közötti időszak). A mozgás anyagát lásd mozgás fejezetben. Beszéd fogyatékos és értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében specialitások lásd. mozgás tevékenység fejezetben.

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénéjére a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet.

A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. Állandó és alkalmi jellegű feladatok: (gyakoribb megbetegedések járványok idején): zsebkeendő használata, kézmosás (tüsszentés után is!), kellő folyadék biztosítása, fertőtlenítés.

Öltözködés

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között.

Fokozatosan kialakítja az önállóságot. A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz.

Például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő megfelelő méretű cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása. A ruhák fel – levételének helyes sorrendjének, és azok épségének megóvása, tárolási rend kialakítása.

Pihenés

Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi – biztosítja a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban). A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja.

Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában két hetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával. Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiéniai szabályok kialakítása. Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és

mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sőtán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet. A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, az óvoda orvosa, fogorvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével. A Szakértői Bizottság logopédusával konzultál, aki hetente kétszer tart foglalkozásokat óvodánkban. A nevelési év elején a logopédus felméri a beszédhibás gyermekeket, s az órarendjében a fejlesztőfoglalkozásokat megtervezi. A Szakértői Bizottság pszichológusával, egyéb szakemberével kapcsolatot tart, aki évi rendszerességgel megvizsgálja a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, javaslatot ad az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre, valamint speciális terápiára fogadja őket. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába. Beszédfogyatékos gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a tevékenységhez kapcsoló szókincs kialakítására, kommunikációs helyzetek fejlesztő kihasználására. Az enyhe értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében a mentális és testi komfortérzet optimális megteremtése kiemelten fontos, megfelelő egyéni megsegítéssel.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének.

Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért.

Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

Szabad beszélgetések.

A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben

kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan.

Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás.

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (lebarnulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet.), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erő kifejtés, sok mozgás.
- Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, "talponállók", ivók, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkérmények füstje, füstmérgező balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

A bántalmazás, erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális

sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Figyelembe kell venni ennek megítélésakor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt -bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások

támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenyítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk.

A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja.

Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy készítése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermekfelhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában. Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket.

Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl -ismételten -fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása.

Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős személyéről (igazgató), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny".

Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

Beszéd fogyatékos és az enyhe értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében az érdekvédelmi tevékenységeknek szerepe kiemelkedő, az esetlegesen előforduló tünetek azonnali kivizsgálása, jelzése a szakemberek irányába.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják,

hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Általános előírások

A gyermekekkel-az óvodai nevelési év, valamint szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő -óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma. A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ – ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz a fejlesztő szobában található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

E tevékenységek mindennapos gyakorlásához az eszközök fokozott segítséget biztosítanak.

Az öltözködéssel lehetőséget adunk az öltözködéshez szükséges technikák elsajátítására (gombolás, kötés, fűzés, stb.). Bármikor elővehetik (motiváltság), adott a problémahelyzet, megoldásuk sikerélmény. A víz-öntögetős játékok fontos tapasztalatokat nyújtanak a folyadékok tulajdonságairól, kezelésükről. A kanalizálás, mérés, a csipesz használata ügyesít, javítja a finommozgásokat. Beszédfogytékos és értelmi fogytékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek különösen veszélyeztetettek e területen, fokozott figyelemmel kell segíteni napi tevékenységeiket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyerekek figyelnek saját külsejükre, ruházatuk rendezettségére. Igényükké válik a higiénias szabályok betartása. Önállóak: a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök megválasztásában és használatában, a WC használatában, fogápolásban, öltözködésben, helyes sorrendjének

megválasztásában, önkiszolgáláskor, mindennapi szükségleteik kielégítésében, a kimerített étel mennyiségének megítélésében, a hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában, Megfelelően használják: az evőeszközöket, egyéb eszközöket, a környezetük tisztántartására szolgáló eszközöket. Tudnak: cipőt fűzni, kötni, gombolni, teríteni, hajtogatni, ajtót nyitni-csukni, csendesen közlekedni, lépcsőn járni, természetes ülő testtartással asztal mellett ülni. Ismerik: a kulturált étkezés szokásait (csukott szájjal rág, ügyel a tisztaságra), a zsebkendő használat módját, szükségességét, ruházatuk tisztántartási lehetőségeit, a rendetlenség megelőzését, a rendetlenség megszüntetésének módjait, alakulóban környezettudatos magatartásuk.

Segítenek: a környezet tisztántartására, a rend megőrzésére irányuló tevékenységben, a kisebbeknek a különböző (önellátó és egyéb) tevékenységekben. Eljutnak: az első alakváltozáshoz (testarányok, fogváltás), összerendezettebb mozgáshoz, testi szükségleteik szándékos irányításáig. Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne.

Az egészségfejlesztés szempontjait, alapjait ismeri.

Érzelmi nevelés, erkölcsi nevelés, értékorientált közösségi nevelés és szocializáció

Célunk, hogy gyermekeinket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör vegye körül. A közös élményekre épülő közös tevékenységek segítik a szocializáció fejlődését. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás feladattudat, szabálytudat) a szokás-és normarendszerének megalapozását. A hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek sajátos törődést igényelnek, szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Feladat:

- Biztosítjuk számukra, hogy kedvező érzelmi hatások ériék őket.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

- Teret biztosítunk a gyermek szociális érzékenységének és önértékesítő törekvésének.
- Egyéni bánásmódot alkalmazunk és szeretetteljes odafordulást.
- A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása.
- Az óvodai élet megszervezése során lehetőséget biztosítunk a felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra.
- Segítjük baráti kapcsolatok alakulását.
- Kialakítjuk bennük az összetartozás érzését, a toleranciát, a megértést, az alkalmazkodást.
- Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket
- Lehetővé teszi a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek képes kapcsolatot teremteni az óvodában a felnőttekkel és gyermekekkel.
- Érzelmileg biztonságban érzi magát.
- Képes a másságot elfogadni /etnikum, testi- lelki fogyatékos, kiemelkedő képesség, túlmozgás stb. /.
- Képes a csoport életében aktívan részt venni, a kevésbé kedvelt feladatok elvégzéséhez kellő akaraterővel rendelkezik.
- Képes az együttjátszásra, a játék vezetésére, vagy aktív bekapcsolódásra.
- Képes általában derűsen viselkedni, negatív érzéseit is ki tudja mutatni.
- Kellő önuralommal rendelkezik, értékeli saját előnyeit, kezdi megérezni és elfogadni hátrányait.
- Képes rácsodálkozni a világra, észreveszi a szépet, elítéli a rosszat.
- SNI-s gyermek ne bántsa, ne zavarja társait, sérelmét ne torolja meg, ha gondja van, kérjen segítséget!

Anyanyelvi és értelmi fejlesztés

Cél:

Kooperációra és kommunikációra kívánjuk képessé tenni óvodás korban a gyermekeket. Célunk az anyanyelv megismerésére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása. **A kooperáció konkrét tartalma:** a társas, közösségi és egyéni élet feltételeinek közös összehangolt erőfeszítésén alapuló újratermelése.

Az anyanyelv fejlesztése, és a kommunikációkülönböző formáinak alakítása-helyes mintaadással, az óvodai tevékenység egészében kiemelt jelentőségű. Különösen a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére fordítunk figyelmet.

Feladat:

Az értelmi nevelés feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt, az értelmi képességek (érzékelés, észlelés emlékezet, figyelem képzelet, gondolkodás és a kreativitás fejlesztése.)

- Szeretetteljes légkört kialakítva beszélő környezet biztosítása, helyes mintaadás, szabály közvetítéssel.
- Természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése,
- a gyermek meghallgatása a gyermeki kérdések támogatása, a válaszok igénylése.
- Építsünk a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, és további élmények átélésére adjunk lehetőséget.
- Odafigyelünk arra, hogy kérdéseire választ kapjon.
- A gyerekek közötti kommunikációt, véleménycserét ösztönözzük- egymás meghallgatása, saját álláspont kifejtése, megélt érzelmek kifejezése, megoldások találása
- Pozitív példák megerősítése
- Különböző problémahelyzet biztosításával elősegítjük a problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlődését. Problémahelyzet elé elsősorban az irányított játék során állítjuk a gyermeket, így alkalmazzuk a gyakorló játékban, szerepjátékban, építőjátékban stb.

- Fogalomhasználatunk pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű legyen. Az óvodás korosztályon belül figyelembe vesszük a további korcsoportok fejlettségét.
- Tudatosan törekszünk a gyermekek motiválására, aktivizálására.
- Kihasználjuk a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók és önálló felfedezés gyakorlására.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek aktívan használja szókincsét
- Ismeri a szavak jelentését
- Helyesen használja a névmásokat, névutókat.
- Tisztán ejti a hangokat.
- Beszéde a beszédhelyzethez igazodó.
- Jól érthető, megfelelőek a hangsúlyok.
- Megfelelő beszéde hangereje, jó a beszédgyorsasága.
- Tud megadott témáról összefüggően beszélni.
- Gondolatait ki tudja fejezni.
- Beszédében alkalmazni tudja megszerzett tudását.
- Törekszik arra, hogy időbeni sorrendben, illetve logikai sorrendben mondja el az eseményt (nem mindig sikerül, de ez természetes)
- Figyelmesen türelmesen végig hallgatja társait, az óvó nénit.

1.3. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Ha a gyerekek kritizálva élnek,

Megtanulnak megbélyegzettek lenni.

Ha a gyerekek ellenségeskedésben élnek,

Megtanulnak veszekedni.

Ha a gyerekek kicsúfolva élnek,

Megtanulnak szégyenlősnek lenni.

Ha a gyerekek megszégyenítve élnek,

Megtanulják bűnösnek érezni magukat.

Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
Megtanulnak türelmesnek lenni.
Ha a gyerekek bátorítva élnek,
Megtanulnak bízni.
Ha a gyerekek dicsérve élnek,
Megtanulják megbecsülve érezni magukat.
Ha a gyerekek méltányosságban élnek,
Megtanulják az igazságosságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hittel élni.
Ha a gyerekek megerősítve élnek,
Megtanulják magukat szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
Megtanulják megtalálni a szeretetet a világban.
A Te gyereked miben él?

Dorothy Law Nolte

Tevékenységek központú Óvodai Nevelési Programmal dolgozunk, melynek alapja a 3 éves kortól az iskolaérettség eléréséig a gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magába foglalja a gyermeki személyiség fejlesztését és az életre való felkészítést a tevékenységek által a tevékenységeken keresztül. Intézményünkben legfőbb tevékenység a játék.

Azért dolgozunk, hogy a gyermekek harmonikus személyiségének életkorra jellemző tulajdonságait kibontakoztassuk és erősítsük. Fejlesszük a gyermekek beszédképességét, erősítsük önállóságát, megalapozzuk és növeljük önbecsülését. Segítsük az akadályozott és részképesség zavarokkal küzdő, valamint a kiemelkedő képességű gyermekeket, és a másság elfogadását.

Olyan óvodába várjuk a gyerekeket, ahol szeretetben, családias, derűs, nyugodt légkörben, biztonságban tölthetik egész napjukat, személyiségüket fejlesztő játékok közt válogathatnak és sokéves gyakorlattal rendelkező, gyermekszerető óvónők, dajkák veszik őket körül.

Szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik itt. A helyi pedagógiai program a környezeti nevelésre épít.

A gyerekek nevelése életkorhoz igazodó, tevékenységközpontú módszerekkel zajlik.

Zöld ünnepeink kiemelt szervezésével szeretnénk a természet a környezet szépsége felé irányítani a gyermekek figyelmét, illetve annak védelmére, szeretetére.

- Az óvoda külső és belső kommunikációs tevékenységében megjelenik a környezetvédelem témaköre (pl. ünnepek, óvodai programok, stb.)

- **Kiemelt feladatunk az egészséges életmódra nevelés**, melyet a rendszeres mindennapos együtt mozgással a szabadban, sok sétával, a napi zöldség és gyümölcsnapok stb. szervezésével valósítjuk meg.

- **Nagy gondot fordítunk a hazaszeretet, anyanyelv szeretetére nevelésre**, - Naponta mesét hallgathatnak, verset tanulhatnak.

Törekszünk a kommunikáció és kooperáció fejlesztésére.

- **Komolyan vesszük, hogy az óvodás gyermek fő tevékenysége a játék.** Időnk nagy részét játékkal töltjük, s ha lehetséges a tanulást is játékba integráltan végezzük.

- Változatos udvari játékok között mozoghatnak, tölthetik szabadidejüket.

- **Befogadó óvoda vagyunk**, ami azt jelenti, hogy beintegrálunk testi, érzékszervi enyhe értelmi fogyatékos gyermekeket is.

- Részképesség elakadás esetén, hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásához, tehetségek kibontakoztatásához fejlesztőpedagógus nyújt segítséget.

Minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférés lehetőségét.

Célunk az, hogy a gyermekek:

- Szívesen járjanak óvodába, érezzék ott biztonságban magukat;
- Fejlődjenek egyéni tempójuknak, érési sajátosságaiknak megfelelően;
- Kapjanak segítséget akadályozottságuk leküzdéséhez;
- Legyenek aktív résztvevői a társas-kapcsolatoknak, fogadják el a másságot;
- Tudjanak egymással és a felnőttekkel kommunikálni,
- Legyenek tisztába önmaguk értékeivel,
- Szeressék, védjék, tiszteljék önmagukat, a másik embert és a természetet!

Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

1.4. Gyermekeképünk

Tiszteletben tartjuk, hogy az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Komplex nevelői hatásokkal biztosítjuk, hogy az óvodánkba járó gyermekek **öntevékeny, boldog, alkotni tudó személyisége** erősödjön. Olyan tulajdonságokkal rendelkeznek gyermekeink, amelyek az eredményes életvezetés szempontjából lényegesek. Elfogadják a különbözőséget, ismerik és képesek kielégíteni saját szükségleteiket. Nyitottak, eredményesen **kommunikálnak**, tudnak **együttműködni** társaikkal, a különbözőségekkel természetes módon tudnak együtt élni, koruknak megfelelő mértékben empátikusak, szolidárisak (HH, HHH migráns és SNI gyermekekkel). Testi-lelki harmóniában vannak önmagukkal és környezetükkel.

Fejlődésük önmagukhoz mértén folyamatos, amelyben természetes módon megmutatkozhat a

kiemelkedő ugrásszerű fejlődés, a stagnálás, vagy esetenkénti visszaesés is. Folyamatosan és rendszeresen nyomon követjük fejlődésüket, melyet az ovikrétában rögzítünk.

A gyermek tisztelete, a belé vetett bizalom, az iránta érzett felelősség a jól szervezett óvodai életben optimális talaja a nyitott személyiség kibontakoztatásának.

Meggyőződésünk, hogy a **családdal együttműködve** lehet igazán kiegyensúlyozott, boldog gyermeket nevelni.

Minden gyermek sajátos egyedi öröklött tulajdonságokkal, személyiségjegyekkel rendelkező egyszeri, megismételhetetlen, fejlődő személyiség. Fejlődését meghatározza öröklött tulajdonságai, szociokulturális környezete, és a környezeti hatások. Az óvodás évek alatt minden gyermeket személyiségének, képességeinek megfelelő egyéni bánásmódban, és fejlesztésben részesítünk.

Célunk, hogy gyermekeink optimális mértékben fejlődjenek, legyenek vidámak, kiegyensúlyozottak. Önként, örömmel vegyenek részt minden tevékenységben. Őrizzék meg a természetes kíváncsiságukat, óvják, védjék, alakítsák környezetüket. Kéréseiket, véleményüket bátran, őszintén nyilvánítsák ki, tudjanak örülni. Konfliktushelyzetben a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönözzük őket.

1.5. Óvodaképük

Óvodánk a nemzeti köznevelési törvény értelmében a gyermekek harmadik életévétől az iskolába lépésig nevelési intézmény. A gyermek nevelése során kiemelt feladatunk, hogy az óvónő – védő, szociális, nevelő –személyiségfejlesztő funkciók maradéktalan érvényesítésével segítsük a gyermekek személyiségének sokoldalú fejlődését az egyéni sajátosságok, és a gyermekenként eltérő fejlődési ütem testi-lelki, szükségleteinek figyelembevételével.

Ennek érdekében nevelőmunkánk során az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes óvodai légkörben a sokszínű, életkornak és fejlettségnek megfelelő gyermeki tevékenységek közül kiemelt szerepet szánunk a játéknak. Játékos tevékenység közben: környezettudatos magatartás, környezetre figyelő, környezetét védő életvitel alapjainak lerakására.

Az óvodapedagógusok viselkedésének mintája alapján a következő emberi értékeket közvetítjük: nyitottság, őszinteség, másság elfogadása, tiszteletben tartása, a szeretet gazdag, változatos megnyilvánulási formái.

Óvodánkban minden gyermeket megillet személyiségének feltétel nélküli elfogadása, a szeretet, az együttérzés, szükségleteinek kielégítése, a fejlődését elősegítő egyéni bánásmód.

Olyan légkört próbálunk teremteni, ahol felnőtt és gyermek egyaránt jól érzi magát.

Óvodásaink számára biztosítani kívánjuk az optimális feltételeket, mint **a szeretetteljes, derűs, a jó családi mintát követő, befogadó (inkluzív)**, elfogadó óvodai légkört. Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakítunk ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra. A gyermekek nevelése során kiemelt feladatunk az óvó-védő, szociális nevelőmunka.

Intézményünkben minden gyermeket megillet személyiségének feltétel nélküli elfogadása, szeretete, tisztelete. Hogy megbecsülés és bizalom övezze, szükségleteit kielégítsék, fejlődését elősegítő egyéni bánásmódban részesítsék. Partnereink számára fontos szempont, hogy az intézmény jól megközelíthető, biztonságos környéken legyen. Környezete, kertje, épülete legyen rendezett. Az épület belülről sugározza a tisztságot, jó ízlést, tükrözze funkcióját. Nevelőink példaadó magatartásával, szervezett tevékenységek által segítjük a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Tiszteletben tartjuk a **család elsődleges szerepét** a gyermek nevelésében, amelynek kiegészítője az óvodában folyó nevelés. Nevelőtestületünk tudatosan törekszik a családdal való nevelő, partneri viszony kialakítására és fenntartására. Ezt szeretnénk alátámasztani pedagógiai szaktudásunkkal. Arra törekszünk, hogy az óvodáskor ideje alatt a családdal együtt megteremtjük a nyugodt, kiegyensúlyozott, vidám gyermekkort.

A gyermekek természetes kíváncsiságát kihasználva **élmények** biztosításával a **szabad játék** keretei között szervezzük meg azokat a tevékenységeket, amelyek során fejlődik a gyermek gondolkodása, tanulási kedve és képessége, mozgása, nyelvi és esztétikai kifejező képessége, társaival való kapcsolata, magatartása. Kihaszáljuk a tananyag kínálta belső és külső kapcsolódási lehetőségeket (a szaktárgyi koncentrációt).

Törekszünk arra, hogy óvodásaink iskolai életbe való beilleszkedése zökkenőmentes, gördülékeny legyen. Az **egyéni képességfejlesztés** és **differenciált bánásmód** módszerével lehetőséget teremtünk a **hátrányos helyzetű**, valamint a **sajátos nevelési igényű, migráns** gyermekek esélyegyenlőségének megteremtésére és a különleges képességű gyermekek tehetséggondozására is.

1.6. Pedagógusképünk

Programunk kulcsfontosságú szereplője az óvodapedagógus. A gyermek utánzási hajlamából eredően azonosulni akar a szeretett személlyel. Megjelenése biztonságot, nyugodtságot sugározzon, lényeges, hogy mit és hogyan mond és cselekszik. Meghatározó, hogy milyen értékekkel rendelkezik, mit alakít ki, és örökít át a gyermekekbe.

A pedagógusok megnyilvánulásai beépülnek a gyermek személyiségébe ezért nagyon fontos a pozitív óvodapedagógusi modell.

Az óvodapedagógus pozitív, elfogadó magatartásával segítse elő, alapozza meg a gyermekcsoportban a másság elfogadását, a segítségnyújtás és az elvárások helyes arányának megtanulását.

Alapvetőnek tekintjük, hogy az intézményünkben dolgozó pedagógusokra jellemző legyen:

- a gyermekek személyiségének, emberi méltóságának mindenkor tiszteletben tartása,
- a pedagógiai optimizmus, hivatásszeretet,
- az egyéni különbségek elfogadása és a gyermekek arra való nevelése
- a gyermekek életkorának, fejlettségének és személyiségének megfelelő eljárások megválasztása,
- az együtt érző, megértő, elfogadó attitűd, mely nemcsak a gyermekekkel, hanem a szülőkkel való kapcsolattartást is jellemzi,
- anyanyelvi- kommunikációs magatartásának pozitív modellértéke,
- a folyamatos önképzés, továbbképzésen való részvétel igénye, könyvtár, szakfolyóiratok állandó használata, a megújulni tudás képessége.
- Alapos, átfogó és korszerű szaktudományos és szaktárgyi tudással, a tanításához szükséges tantervi és szak módszertani tudással rendelkezik
- fogalomhasználata pontos, következetes
- a tevékenységet a céloknak megfelelően, logikusan építi fel
- terveit a tevékenység eredményessége függvényében felülvizsgálja
- épít a gyerekek szükségleteire, céljaira, igyekszik felkelteni és fenntartani érdeklődésüket
- figyelembe veszi a gyerekek aktuális fizikai, érzelmi állapotát, és szükség esetén igyekszik változtatni tervein
- Céljainak megfelelően, változatosan és nagy biztonsággal választja meg a különböző értékelési módszereket, eszközöket.

- A tanulás támogatása érdekében az tevékenységeken törekszik a folyamatos visszajelzésre
 - Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, tárgyszerűek
 - Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszik, amelyek elősegítik a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlesztését.
 - Önállóan képes a tanulói munkák értékeléséből kapott adatokat elemezni, az egyéni, illetve a csoportos fejlesztés alapjaként használni, szükség esetén gyakorlatát módosítani.
 - Értékeléseivel, visszajelzéseivel a gyermekek fejlődését segíti.
 - pozitív visszajelzésekre épülő, bizalmas légkört alakít ki, ahol lehet hibázni és lehetőség van javítani a gyerekeknek
 - Jól ismeri az ONAP, pedagógiai program és a szakmódszertan követelményeit, és képes saját követelményeit ezek figyelembevételével és saját tanulócsoportjának ismeretében pontosan körül határolni, következetesen alkalmazni.
 - Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.
 - Nyitott a szülő, a gyermek, az igazgató, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében.
 - Óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.
 - A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat. A gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.
-
- A tanuláshoz megfelelő hatékony és nyugodt kommunikációs teret, feltételeket alakít ki.
 - Munkája során érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál.
 - Tudatosan támogatja a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációjának fejlődését.
 - Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.
 - Saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti.
 - Tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját.
 - Rendszeresen tájékozódik a szakmódszertan és a pedagógia tudományára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.
 - Munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket

- Rendszeresen tájékozódik a digitális tananyagokról, eszközökről, az oktatástámogató digitális technológia legújabb eredményeiről, konstruktívan szemléli felhasználhatóságukat.
- Saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti.
- Tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját.
- Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.
- Rendszeresen tájékozódik a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.
- Rendszeresen tájékozódik az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza is azokat. (Használja a rendelkezésére bocsátott informatikai eszközöket.)
- Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek. (Használja a rendelkezésére bocsátott informatikai eszközöket, és az internet elérhetőségét.)
- Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.
- Munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket. A módszerek alkalmazásáról szerzett tapasztalatait megosztja a szakmai munkaközösséggel.
- Részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.
- Értékközvetítő tevékenysége tudatos, amely megnyilvánul a kommunikációjában, a gyermekekkel való bánásmódjában, a viselkedésében.
- Együttműködés, altruizmus (önzetlen viselkedés), nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi.
- Pedagógiai munkánkban nyomon követhető a PDCA-ciklus. (Tervezés - cselekvés - ellenőrzés - beavatkozás). A tervezés megtörténik a foglalkozási terv készítéskor, a cselekvés rögzítésre kerül a naplóban, az ellenőrzés megtörténik a foglalkozás céljának elérése értékelésével, a beavatkozás során szükség szerint módosítunk a foglalkozási terven.)
- A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja
- Segíti a gyermekeket, tanulókat, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit.
- Kihhasználja saját szakterületén, illetve intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit.
- Lehetővé teszi a tanulók számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik.

- Segíti tanulóit, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.

- Alkalmazott módszereink a tanulás, kompetenciafejlesztés eredményességét segíthetik.
- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket is ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.
- Indokolt esetben használja a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodában indokolt alkalmazására.

A szülőkkel való kapcsolatára jellemző:

- a kölcsönös tisztelet és megbecsülés,
- a gyermekekről nyújtott teljes körű és valós információ nyújtása,
- a családi vonatkozású információk szigorú titokként való kezelése

Az intézménnyel való kapcsolatára jellemző:

- kollegiális munkakapcsolat, mely őszinte és tiszteletteljes viszony,
- a nevelőtársak szakmai észrevételeinek nyitottan való fogadása;
- az óvoda belső életével kapcsolatos információk titokként való kezelése.
- A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.
- A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai és tanulásszervezési eljárások (pl. projektoktatás, témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.
- Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.
- Részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.
- Az alkalmazott pedagógiai módszerek a kompetenciafejlesztést támogatják. A kompetenciafejlesztés megjelenik minden óvodai tevékenységi formában, nem csak az óvodai foglalkozásokon.
- Felméri a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát. Hatékony gyermek- megismerési technikákat alkalmaz. (Felmérés, megfigyelés, beszélgetés, gyermeki munkák elemzése.)
- Felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában.

2. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény megnevezése:	Közzszolgáltató költségvetési szerv Isaszegi Hétszínvirág Óvoda
Az intézmény székhelye:	2117. Isaszeg, Madách u.11.
Telefon száma:	28 /582-231
Igazgató:	Bánné Keller Márta
Igazgató-helyettes:	Vidákné Horváth Livia, Csóry Szilvia
Az intézmény fenntartója	Isaszeg Városi Önkormányzat
Az intézmény gazdálkodás megszervezésének módja szerint:	önállóan működő költségvetési szerv, saját gazdasági szervezettel nem rendelkezik
Az óvoda szakmai szempontból:	önálló
Az intézmény igazgatója:	Isaszeg Város Önkormányzat Képviselőtestülete által kinevezett igazgató
Jogköréről, felelősségéről:	- egyszemélyi felelősi, döntési jogkörrel, - önálló munkáltatói jogkörrel - előirányzat felhasználói jogkörrel rendelkezik.
A nevelőtestület:	Az intézmény szervezete, a legfontosabb tanácskozó és döntéshozó fóruma.
Az óvodai alkalmazottak munkakörei:	- pedagógus munkakör (óvodapedagógus) - pedagógiai munkát segítő (dajka, pedagógiai asszisztens)
Az intézmény alaptevékenysége:	Közzszolgáltató költségvetési szerv. Iskolai előkészítő oktatás (Óvodai nevelés, iskolai életmódra felkészítés.)
Alapító okirat száma, kelte:	SA3_651657_231130. 2023.11.30.
OM azonosítója:	032844
Az óvodai csoportok száma:	8
Felvehető maximális gyermeklétszám:	240 fő

2.1. Az óvoda személyi feltételei

Az Isaszegi Hétszínvirág Óvodában 14 fő felsőfokú végzettségű (4 fő szakvizsgával is rendelkezik), 3 fő pedagógiai asszisztens és 8 fő dajka dolgozik. Az óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztens és a dajkák aktívan együttműködnek a szokások és szabályok kialakításában, a családi légkör megteremtésében. A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Mivel mindenki a saját személyiségével nevel, nagy figyelmet fordítunk a példamutatásra. Mindannyian tiszteletben tartjuk a gyermek egyéniségét, elfogadjuk különbözőségét, minden gyermeket egyéni odafigyeléssel, törődéssel, gondoskodással nevelünk. Óvodánk minden dolgozója elfogadja a természet szeretetére és védelmére nevelést, emellett egyénileg egy-egy részterülettel is szívesen foglalkozunk: pl. ábrázolás, mozgás, ének-zene, vers mese, játék és ezeket a tevékenységeinket felhasználjuk a gyermekek sokoldalú fejlesztésére. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

2.2. Tárgyi feltételek

Óvodánkban törekszünk barátságos, esztétikus környezet kialakítására. Nincs minden csoportnak külön öltözője és mosdója, így a jelenlegi létszámhoz viszonyítva nagyon kevés a hely. Nincs nevelői szobánk, szertárunk, hiányzik a tornaszoba is. Szükséges lesz az épület fejlesztése a városi középtávú oktatási koncepcióhoz igazodva az érvényben levő anyag- és eszköznorma alapján.

A felszereltség az óvodában aránylag megfelelő mennyiségileg és minőségileg is. A bútorok többségét sikerült lecserélnünk. A technikai, szemléltető és mozgásfejlesztő eszközök ellátottsága bővítésre szorul az eszköznorma figyelembevételével. A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegye körül.

2.3. Intézményünk eszközszerrendszere

Az óvoda eszközszerrendszert és az eszközfejlesztési ütemtervet a program melléklete tartalmazza.

- Költségvetésből vásárolt alapvető eszközökkel rendelkezik az intézmény.
- egyéb forrásból (szülők által szervezett programok, pályázatok) új fejlesztő játékok, eszközök, bábok folyamatos beszerzését biztosítjuk.
- várható eszközigeny a program megvalósításához: a jelenlegi állapot szinten tartásával biztosítjuk a megvalósítást az eszköznormában meghatározottaknak és ütemezésüknek megfelelően.
- célszerűen használjuk a digitális, online eszközöket

2.4. Az óvodába lépés feltételei

Az óvoda a gyermek hároméves korától nevelő intézmény a tankötelezettség kezdetéig.

Intézményünkbe a gyermekek felvételét a mindenkor érvényes tanügy-igazgatási feladatnak megfelelően végezzük.

Az óvoda felveheti azt a körzetében lakó gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik.

A gyermek abban az évben, amelyben az harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától napi négy órát köteles óvodai nevelésben részt venni. Ez alól a Kormány rendeletében kijelölt szerv adhat felmentést a gyermek 4 éves koráig, az aktuális jogszabályok tükrében.

Az óvodai beiratkozás időpontját a fenntartó határozza meg, ez általában április közepén, három napon keresztül történik.

Az óvodánkba felvett gyermekek csoportba való beosztásáról, a csoportok összetételéről az intézményvezető dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének figyelembevételével.

Elsődleges szempontunk, hogy a gyermek betöltse harmadik életévét, ezen túlmenően pedig az alábbi fejlődési mutatókat vesszük figyelembe:

- szobatisztaság,
- kialakult beszédképesség (legalább beszédértés),
- önálló mozgásképeség.

Intézményünk jelenleg, az Alapító Okiratunkban megjelölt Sajátos Nevelési Igényű gyermekeket tudja fogadni. A többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése és ellátása, akik a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján enyhe értelmi fogyatékosok vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral, illetve beszéd fogyatékos (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás szabályozási zavarral) küzdenek.

2.5. Az iskolába lépés feltételei (A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére)

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végén eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenet állapotába, melyben az óvodából iskolássá érik. Az óvoda a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

Az óvoda addig az évig kötelező, amelynek augusztus 31. napján a gyermek hatodik életévét betölti, hiszen ettől az évtől kezdve válik tankötelessé.

A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelmét az iskolakezdés évében január 15-éig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség.

a) Testileg egészségesen fejlődő gyermek:

- Hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.
- Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb.
- Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) Lelkileg egészségesen fejlődő gyermek:

- Nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.
- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek, érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartama, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

c) Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolait, érzelmeit mások számára érthető formában,
- életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek)
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, esetleg születési adatait.
- Felismeri a napszakokat
- Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismeri a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

d) Óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára

- Készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.
- Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttekkel és gyermektársakkal.
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- Kitartása, munkatempója, önállósága, önfegyelmének alakulása biztosítja a feladatok elvégzését.
- Az hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett igyekszünk elérni a fentiekben leírt fejlettségi szintet.
- A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

2.6. Csoportszerkezet

Csoportjaink szerkezetük szerint homogén, illetve vegyes csoportszerkezetűek.

Csoportok szervezési elvei:

- létszámhatárok
- tartalmi szempontok alapján:
- életkor
- fejlettség
- SNI, HH, HHH, gyermekek száma a csoportban

Óvodán belül, ha a feltételek adottak, többféle csoport-kialakítási elv is érvényesülhet, amennyiben az nem sérti a helyi nevelési gyakorlat alapelveit.

2.7. Gyermekélelmezés

Az isaszegi óvodák nem rendelkeznek külön főző konyhával. Az étkeztetést Isaszeg Város Önkormányzata egy külön üzemeltető helyi céggel kötött szerződés alapján látja el. Az ételt a EATREND által üzemeltetett főzőkonyha szolgáltatja. A konyha vezetőjével jó

kapcsolatot alakítottunk ki. A zöldség és gyümölcs pótlását az óvoda által meghatározott zöldség-gyümölcs napok beiktatásával végzik.

3. KAPCSOLATTARTÁS

3.1. Kapcsolattartás a családdal

(A szülő-, gyermek-, pedagógus együttműködésének formái, a továbbfejlesztés lehetőségei)

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Feladatunk, hogy a családokkal együttműködve a jó kapcsolat kialakítása. A program megvalósításához feltétel a szülők egyetértése, támogató beleegyezése. A szülőket nevelőpartnernek tekintjük, ismertetjük velük nevelő felfogásunkat, céljainkat, feladatainkat. Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családi nevelési eljárásokat, szokásokat megismerjük. **Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés.**

A szülők aktív részesei az óvodai eseményeknek, a környezet kultúra ápolásának. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. A szülőkkel

együtt figyelemmel kísérjük a kiemelkedő, tehetséges képességű gyermekeket.

Fontos számunkra a sajátos nevelési igényű gyermekek problémáinak korai felismerését a családdal együtt végezzük, javasoljuk a szakember bevonása a korrekcióba.

Fontos alapelvünk, hogy az óvodapedagógusaink fogadják el a család szokás- és szabályrendszerét, és tapintatosan befolyásolják az életmód jó szokásainak kialakítását.

Tiszteljük a szülőt! A szülő kötelessége, - hogy „tisztetben tartsa az óvoda vezetői, pedagógusai, alkalmazottai emberi méltóságát és jogait. Rendszeresen kapcsolatot tartson a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Az ideális óvodai- családi kapcsolat kialakításában:

Célunk:

- A szülő, gyermek, pedagógus hatékony együttműködése
- Az óvoda és családok egymás iránti tiszteletének, bizalmának erősítése, információk,

ismeretek megosztása

- Kölcsönös segítségnyújtás, a pedagógiai együttműködési formák, lehetőségek feltárása
- A gyermekeken keresztül pozitív hatás gyakorlása a szülőkre
- Kölcsönös tisztelet, tolerancia, a szülők és a szakemberek közötti egyenlőség felismerésére törekvés
- Közös döntéshozatali folyamat kialakítása
- Családok jellemzőit és a gyerekek egyediségét tiszteletben tartani

Feladatunk:

- Az óvoda alapelveinek, céljainak, feladatainak összehangolása az együttműködés érdekében
- A gyermek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes értelmezése és megvalósítása
- A családokkal való kapcsolat új alapokra helyezése, a jól működő, hagyományos együttműködési formák továbbfejlesztése
- A szülő és a pedagógus kompromisszumképességének fejlesztése az eredményes együttműködés érdekében, mindvégig a gyermek érdekeit szem előtt tartva
- Párbeszédre törekszünk, igyekszünk bevonni a szülőket az értékes hagyományok tevékenységek szervezésébe
- A partneri igények, elégedettség- és elégedetlenség mérési módjának meghatározása

Speciális feladataink (SNI gyermekekkel kapcsolatos részek dőlt betűvel szedve):

- *Részletesen és alaposan tájékoztatjuk a szülőket az integrált nevelést megelőzően, az egész folyamat során. Partnerként kezeljük őket, együtt döntünk!*
- *Megismertetjük a szülői közösséget az integráló neveléssel, pozitív viszonyulásra, elfogadásra ösztönözzük őket. "Mindenki óvodája" kép kialakítására törekszünk, kerülve a felesleges szegregációt*

Törekszünk a szülői értekezletet alaposan előkészíteni, vonzóvá tenni (időpont, téma, hely) Átgondoltan megszervezni, hogy mi legyen annak célja. Igény szerint meghívott előadókkal segítjük a szülőket, felvilágosító, támogató, segítő szándékkal.

Igyekszünk felmérni a szülői igényeket, nem passzív hallgatóvá, hanem aktív résztvevővé „varázsolni”, együtt gondolkodásra készíteni, ösztönözni őket.

A gyermekek egyéni fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkel. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet, a tapintatot és az előre mutató segítséget.

Óvodánk nyitott: a szülők igényeinek megfelelően lehetőséget adunk arra, hogy előzetes megbeszélés alapján bármikor betekintést nyerjenek gyermekeik óvodai életébe.

A kapcsolattartás formái:

- Családlátogatás
- fogadóóra
- munkadélután
- szülői tájékoztató (csoportos szülői értekezletek)
- nyílt napok
- Szülői Munkaközösség vezetőin keresztül.

A kapcsolattartás módjai intézményünkben:

FORMÁLIS	INFORMÁLIS
családlátogatás	napi beszélgetések
értekezletek (réteg szülői értekezletek)	falitáblán közérdekű hírek kapcsolatosan
SZSZ	esetmegbeszélő találkozások szakemberek bevonásával
Kérdőívek	
nyílt napok	
közös ünneplések	
Szabadidős programok, kirándulások	

Gyermek – szülő – pedagógus közös programjai:

Kapcsolattartás formája	Cél, tartalom Munkaforma	Munkaforma
Beiratkozás	- ismerkedés az óvodával - az óvoda programjának megismertetése	- egyéni beszélgetés
Családlátogatás	- gyermek életkörülményeinek megismerése - szülők szemléletmódjának megismerése - anamnézis felvétel	- egyéni beszélgetés - játék a gyermekkel
Óvodakezddés	- ismerkedés az óvoda szokásrendszerével	- közös játék

	szülő-gyermek kapcsolatának megismerése - kölcsönös bizalomépítés - „fájdalommentes” elválás biztosítása	- közös tevékenykedés a szülővel, gyermekkel
Nyílt napok	- 1-2 nap esetén betekintés az óvoda mindennapjaiba	- megfigyelés - közös megbeszélés - egyéni problémák megbeszélése - nevelési tanácsadás
Családi nap, kirándulás	- egészséges életmódra nevelés - közös élménnyel az óvodai kötődés erősítése - a szabadidő hasznos eltöltésének szorgalmazása	- kirándulások - túrák - közös játékok - közös tevékenység
Anyák, (apák) napja	- meghitt közös együttlétek - közös játékélmény - családi kapcsolatok mélyítése	- közös együttlét - közös munka - beszélgetés
Ünnepek, rendezvények	- az ünnepek és előkészületek közös megszervezésével, lebonyolításával az óvoda-család kapcsolatának mélyítése - vidám hagyományápolás	- szervezés - közös ünneplés - vidám vetélkedés - közös tánc

Kapcsolattartás az óvoda Szülői Szervezettel:

A kapcsolattartás formáit az SZSZ - terv és az éves Munkaterv tartalmazza.

Célunk:

- Az óvoda és a család kapcsolat elmélyítése.
- Az egyenrangú nevelőtársi viszony a kölcsönös kapcsolat.
- Az óvoda nyitottságának biztosítása.
- A meglévő szokások erősítése, szem előtt tartva a szülők igényeit a gyerekek egészséges fejlődését, az óvoda adottságait.

Fejlesztési tennivalóink

- kapjon kiemelkedő jelentőséget a prevenciós, korrekciós, kompenzáló tevékenység, az etnikai kisebbség érzelm teli légköréhez szokott gyermekek igénylik ezt.
- Feladataink: etnikai érzékenységük-sérülékenységük tiszteletben tartása, biztonságérzetük növelése és a közöttük végzett pedagógiai munka elismerése, megbecsülése, lebecsülés helyett.

- A közös programok és tevékenységek szervezése.
- A munka céljainak feladatainak megvalósításához összehangolt kapcsolatokra van szüksége az intézménynek. Ebben a kapcsolatban fontos helyet kap az önkormányzat, a fenntartó, és a gazdasági ellátó szervezet között. Fontosnak tartjuk a rendszeres kapcsolatot, mert nagy szerepet szánunk az óvoda nevelő munkájának megítélésében, segítésében.

Óvodáinkban Szülői Szervezet működik melynek feladata:

- A szülők érdekképviselésének ellátása
- Az óvodai nevelés elveinek, módszereinek programjainak ismertetése, egyetértési jogának érvényesítése.
- Megfelelő kapcsolat kialakítása a szülők és az intézményvezetőség, az óvodapedagógusok és a dolgozók között.
- Közös programok, gyerek kíséret megszervezése.

3.2. Kapcsolattartás közoktatási intézményekkel és egyéb szervezetekkel

3.2.1 Óvoda és bölcsőde

A bölcsőde, mint az óvodába lépés előtti intézményes nevelés színtere, sok információt adhat a gyermek fejlődéséről. Az új óvodások egy része a bölcsődéből érkezik az óvodába. Minden tárgyévben a beiratkozó gyerekeket meglátogatjuk a bölcsődében. Fontosnak tartjuk, hogy megismerjük a bölcsőde szokásrendszerét, hogy a gyermek ne kerüljön minden téren új feladatok elé. Az évenkénti látogatásokkal és kapcsolatteremtéssel szeretnénk kialakítani, hogy jobban segítsük a gyerekek óvodai beilleszkedését.

3.2.2 Óvoda és iskola

Az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskolák megismerjék azt a szándékunkat, hogy a gyermeket egyéni képességeinek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek, és legyenek képesek az iskolai tanulmányok megkezdésére. Fontosnak tartjuk, hogy az átmenetet minél zökkenő mentesebbé tegyük. Szeretnénk, ha minél több alkalommal ülnének le közös beszélgetésre, eszmecserére az óvodapedagógusaink és az iskolák alsós vezetői. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő és megtartó kapcsolatra törekszünk. A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

Az együttműködés formái:

- az iskolai nevelőkkel az emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt
- saját nevelési tapasztalataink átadása a tanítóknak
- kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtés: az első osztályosokat a tanév elején meglátogatjuk az iskolában, az első osztályos tanítók pedig a leendő iskolásokat látogatják meg az óvodában.
- a gyermekek látogatása az iskolában: ismerkednek az iskolai környezettel

3.2.3 Pedagógiai Szakszolgálat

A Szakszolgálat nevelési tanácsadást, logopédiai ellátást nyújt a gyermekek számára. A szolgálat pszichológusai, gyógypedagógusai, logopédusai a különböző részképesség zavarokkal küzdő, beszédhibás, magatartászavaros gyermekek nevelését speciális szakismereteikkel segítik.

Fejlettség mérést óvodapedagógus jelzése alapján végeznek a nagycsoportosok körében.

Az iskolaérettségi vizsgálatokat a szülők és az óvodapedagógusok együttes kérése és javaslata alapján végzik el azoknál a gyerekeknél, akiknek iskolaérettsége bizonytalan.

- az általuk meghirdetett előadásokon rendszeresen részt veszünk.
- aktuális, egyéni eset megbeszélésekre törekszünk
- a fejlesztésre szoruló gyermekeink esetében szoros együttműködést igyekszünk kialakítani a gyógypedagógusokkal, pszichológussal, - a fejlesztőpedagógusunk aktív részvételével.
- azoknak az BTMN-s gyermekeknek a fejlesztését, akiket nem a Szakszolgálat lát el, a fejlesztőpedagógusunk biztosítja az egyéni fejlesztést – a fejlesztő foglalkozásokon.
- a beiskolázás előtti időszakban (jan., febr., márc.) legintenzívebb a kapcsolat az intézmények között

3.2.4. Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

Óvodánkban folyó integrált óvodai nevelés eredményeként, a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs bizottsággal folyamatos az együttműködésünk.

- megfigyeléseink alapján feltárt (spontán), illetve a tudatosan integrált gyermekek esetén – eset megbeszélésekre törekszünk. (telefonos, illetve a Szakszolgálat segítségével)
- folyamatosan figyelemmel kísérjük a kontroll vizsgálatok időpontját.

3.2.5 Egészségügy, gyermek és ifjúságvédő szervek

Védőnő, orvos, fogorvos, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Gyámhivatal

Formái:

- alkalmanként esetmegbeszélések
- évente orvosi vizsgálat minden csoportban
- tanköteles korú gyermekek részére iskola alkalmassági vizsgálat

A védőnő havonta, az óvoda orvosa folyamatosan kapcsolatot tart intézményünkkel, a gyerekek rendszeres orvosi vizsgálatát végzi.

A kapcsolattartás formái:

- időszakos szűrés az óvodában
- előadások szervezése az egészséges életmóddal kapcsolatosan.

Óvodánk gyermekvédelmi felelősei rendszeres kapcsolatot tartanak fent a Gyermekjóléti szolgálat dolgozóival.

3.2.6 Kapcsolat a különböző közművelődési intézményekkel

(Könyvtár, Művelődési Ház, Egyéb létesítmények)

Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk, rendszeres konzultációkat szervezünk.

Formái:

- színházlátogatások, kiállítások látogatása
- gyermekműsorok
- közös programok szervezése
- könyvtárlátogatások: gyermekfoglalkozások

3.2.7 Kapcsolatok szakmai szervezetekkel

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai képzéseket, programokat és érdeklődésünknek, illetve a programunk megkívánta fejlesztési lehetőségeknek megfelelően részt veszünk azokon. Szakmai tevékenységünk fejlesztése, megújulása érdekében igénybe vesszük segítségüket.

3.2.8 Kapcsolat a Fenntartóval

Kapcsolatunk részben hivatalos, részben pedig támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldását az együttműködés jellemzi. Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolattartásra törekszünk a város intézményeivel.

A kapcsolattartás formái:

- az igazgató folyamatos napi kapcsolata az önkormányzattal, a pénzügyi osztály ügyintézőivel, a személyügyi előadóval.
- igazgató folyamatos tájékoztatója, napi kapcsolata – élő, telefon, levél – az óvodákkal
- az önkormányzat által meghatározott módon beszámoló készítése,
- időpont egyeztetéssel a Polgármester meghallgatja az igazgatót.
- Óvodai rendezvényekre meghívjuk a fenntartó képviselőit

3.2.9 Kapcsolat az Egyházakkal

Az egyházakkal jó kapcsolatot alakítottunk ki. Intézményünkben évente történik felmérés a szülői igényekről, és ennek alapján biztosítjuk az egyház képviselője számára a helyet, és a nevelési időn túli időt a hitoktatás számára.

3.2.10 Az óvodák közötti kapcsolattartás

Városunk óvodái folyamatos és hagyománymegtartó kapcsolatra törekszenek. Minden óvoda, a helyi sajátosságaihoz alkalmazkodva igyekszik minél színesebbé tenni óvodája arculatát. Nevelési programunk a tevékenységközpontú óvodai nevelési program irányelveit követi, de az óvodák saját arculata, helyi sajátosságai helyi nevelési gyakorlatukban tükröződnek.

Az óvodákban működő **szakmai tevékenységek folyamatosan és jól működnek, színesebbé teszik intézményünk szakmai színvonalát.** Tevékenységünkkel hozzájárulnak a szakmai ismeretek átadásához. Pedagógiai feltáró-elemző munkát végeznek, módszertani ajánlásokat,

játékgyűjteményeket adnak közzé.

A kapcsolattartás az óvodában folyó szakmai munka folyamatos megújulásának az alapjait teremti meg, erősíti az óvodák között a személyes és szakmai kapcsolatokat, bepillantást engednek más csoportok, más módszerek, más egyéniségek mindennapjaiba.

Az óvodák közötti szakmai és emberi kapcsolatot a nevelőtestületi értekezletek, közös rendezvények, team munkák teszik szorosabbá. Az intézmény pedagógusai közül egyre többen törekszenek arra, hogy a kapcsolattartás különböző formáit megkeressék, fenntartsák, újakat létesítsenek.

4. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ, TEHETSÉGES GYERMEKEK NEVELÉSE

A „másnak” született gyermek is éppúgy társas lény, szeretetre vár és viszonzszeret.

Köztünk fejlődik, és nem érti, miért nézünk rá „másként”

(Dr. Vekerdy Zsuzsa)

4.1 A sajátos igényű gyermekek nevelése

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja és a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát e területen. Az irányelvekben foglaltak célja, hogy a társadalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok a fogyatékos (sajátos nevelési igényű) gyermekeknél ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél.

Igyekszünk felismeri a gyermekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínálunk számukra. Jelezzük az igazgatónak, ha valamelyik gyermeknél a sajátos nevelési igény gyanúja merül fel. A gyanút megfigyeléssel, gyermeki produktumokkal támasztjuk alá.

Óvodánkban az **inklúzió**, a teljes integráció valósul meg, az egész napot együtt töltik a fogyatékos gyermekek a többségi óvodába járó társaikkal. Pozitívan viszonyulunk a fogyatékos gyermekekhez, - őszinte befogadással. Az együttes fejlesztésen túl, a gyermeket valóban szociálisan is befogadja az intézményünk.

Adaptáció valósul meg, az alkalmazkodás kölcsönös. Minden gyermeknek más megsegítésre van

szüksége. A nevelésünk akkor megfelelő, ha igazodik a gyermek egyedi nevelhetőségéhez.

A társak nagy szerepet játszanak az integrációban, minél fiatalabbak, annál természetesebben fogadják a másságot. Meg kell ismertetni, tanítani, hogy hogyan kell természetesen együtt élniük, helyesen segíteniük egymást.

Cél:

- A gyermek beilleszkedése, fejlődése, együtt haladása, szocializálódása.
- Az enyhe értelmi fogyatékos és a nem fogyatékos tanulók közötti interakció maximális megvalósítása - **a hangsúly nem pusztán együttléten, hanem az együttes tevékenykedésen, a közös játékon, a közös tanuláson, a kölcsönös kommunikáción van.**
- A gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül.
- Az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozzuk meg az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat. (A célokat az eddig elért fejlődési tapasztalatok felhasználásával határozzuk meg.)

Feladat:

- Komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemények áttekintése, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját.
- A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése. (hosszabbtávú fejlesztési tervek is).
- A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztése, illetve a képességeket- és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése, szakemberek segítségével.
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással képességfejlesztés.
- Alkalmazza a különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.
- Olyan modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja a sérült gyermekek fejlődését.
- A gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése- eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet kialakítása.
- Szakszolgálat és az intézménybe fejlesztést biztosító gyógypedagógusaival együttműködés
- A gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködünk a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel. Törekszünk arra, hogy a nem megfelelő fejlettség esetén kezdeményezzük az okok kivizsgálását, illetve javasoljuk szakember közvetlen közreműködését (logopédus, gyógytornász, pszichológus stb.)

- Az Oktatási Hivatal azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.

Az integrált nevelés feltételei:

- Az integrált nevelés szerepel az intézmény Alapító Okiratában
- A gyermek rendelkezik szakvéleménnyel (**Értelmi elmaradás, részképesség zavar, esetében** – Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat – Gödöllő)
- Az integrációt vállaló pedagógusok felkészítése a rá váró feladatra, munkájuk segítése folyamatosan.
- A befogadó csoport optimális létszámú, melyben 1, 2, de maximum 3 fő lehet tanulásban akadályozott, a szakértői bizottság által enyhén értelmi fogyatékosnak minősített gyermek
- Az ép és sérült gyermekek szüleinek bevonása. A szülők részletes és alapos tájékoztatása az integrált nevelést megelőzően, az egész folyamat során. Partnerként kezelése.
- A szülői közösség megismertetése az integráló neveléssel, pozitív viszonyulásra, elfogadásra ösztönözésük.
- Az integrált óvodai csoportok létszáma 20 fő, amelybe maximum 2-3 sérült gyermek kerülhet
- Csoporton belül a sérült gyermekek más-más fogyatékosági csoportba kell, hogy tartozzanak

Intézményünkben a fejlesztés területei:

A feladat ellátás kiterjed: (alapító okiratunk alapján)

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása keretében kizárólag a többi gyermekkel integráltan együtt nevelhető azon sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása, akik a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján enyhe értelmi fogyatékosok, beszéd-fogyatékosok vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar) küzdenek.

A fejlesztés célja:

A tankötelezettségi-kor elérésére a megfelelő iskolakészültség biztosítása

Személyi feltételek:

A nevelésben részt vevő személyek intézményünkben:

- Óvodapedagógusok
- Pedagógia asszisztens
- Dajka
- Gyermekorvos
- Gyógypedagógus
- Fejlesztőpedagógus

Az integrált nevelés során elvárt eredmény:

Az integrált nevelés eredményeként a sérült gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre.

Szemléletformálás, mely a felnőttek és a gyermekek körében egyaránt biztosítja a „másság” elfogadását, tolerálását.

A fenti problémákkal küzdő gyermekek vizsgálatát és szakvéleményezését a Szakszolgálat készíti el. A gyermekek az intézményünkben, illetve indokolt, súlyosabb lemaradás esetén a Szakszolgálatban kapják meg a fejlesztést.

Intézményünk, a szakvéleményben megfogalmazott feladatok alapján végzi a problémás gyermekek fejlesztését,

- integrált óvodai csoportokban az óvodapedagógusok,
- mikro csoportos fejlesztés alkalmával a gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus.

A fejlesztés célja:

Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése

Feladatok :

- Az SNI -s nehézséggel küzdő gyermekek „másságának” elfogadtatása, kezelése
- Elfogadó környezet megteremtése
- A problémás gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése

- Egyénre szabott fejlesztő programok készítése (gyógypedagógus)
- A képességeik (motoros, percepció, kognitív) és a személyiségük (érzelem, motiváció, szociális) fejlesztése
- A gyermekek egyenetlen fejlődéséből adódó teljesítménykülönbségek felismerése, differenciált foglalkozás, esetenként felzárkóztatás és tehetséggondozás együttes alkalmazása
- A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése

A fejlesztésben résztvevő személyek:

- Óvodapedagógusok
- Fejlesztőpedagógus
- Gyógypedagógus

A gyógypedagógus feladata:

- csoportos és egyéni megfigyelés természetes közegben
- a lemaradás mértékének, helyének definiálása
- adekvát fejlesztőprogram megtervezése (egyéni, vagy kiscsoportos keretben, prevenció, korrekció)
- a fejlesztő eljárások alkalmazásához szervezze meg a személyi –tárgyi feltételeket
- kontroll vizsgálatok végzése
- a gyermek pedagógusaival, szakemberekkel (pszichológus) konzultálás.

4.2 A tehetséges gyermekek nevelése

„A tehetségen a velünk született adottságokon alapuló folyamatos képzés, gyakorlás útján kialakult képességeket értjük, amely az élet egy vagy két területén az átlagosat messze meghaladó teljesítményt hozhat létre.”

(Harsányi István)

Óvodáskorban csak **tehetségígéretekről, gyanúról, csírákról, lehetőségekről** beszélünk. Ezek azonosítása és fejlesztése, képességeik és személyiségük szerkezetének megismerése által lehetséges.

Cél:

A gyermeki képességek kibontakoztatása és lehetőségeik kibővítése. A tanulás iránti érdeklődés felkeltése, **komplex személyiségfejlesztés** játékos keretek között, érzelmi biztonság nyújtása mellett. Egyrészt saját óvodai csoportban az egész nap során.

Pozitív, inger gazdag környezet biztosítása, kihívások elé állítás, melyben tapasztalati úton fejleszthetik legjobb képességeiket, kreativitásukat. A megnyilvánuló tehetségcsíráikkal összefüggő képességeik **erős oldalának támogatása**.

A gyermekek megismerése után az esetleg meglévő egyenetlen fejlődésből adódó problémák, lemaradások, hiányok okának feltárása és kezelésük, részképességek kialakítása, fejlesztése. tehetséggel **összefüggő gyenge oldal fejlesztése**.

Feladat:

Megfelelő „légkör” megteremtése (kiegyensúlyozott társas kapcsolatok pedagógusokkal, fejlesztő szakemberekkel és a társakkal.)

A szülők támogatása, konzultációk által a gyermek alaposabb megismerése. Esetleges problémák feltárása, közös megoldáskeresés. Iskolaválasztási és egyéb tehetséggondozással összefüggő tanácsadás.

Életkori sajátosságok figyelembevétele: játékoság, élmény és tapasztalatszerzés, érzelmi biztonság és pihenés, regenerálódás biztosítása. Számunkra is az óvodai tehetségígéret elsősorban óvodás gyermek és csak másodsorban: tehetségígéret.

A tehetségígérek azonosítása: több módszer, eljárás együttes alkalmazása által.

Saját óvodánk 5-7 évesei körében végzünk tehetségcsírák azonosítását.

Azon gyermekek körében, akiket saját csoportban az óvodapedagógus figyel és fejleszt személyiségét.

Legfontosabb és legalkalmasabb óvodai tehetségcsíra azonosításnak a **megfigyelést** tartjuk.

Megfigyeléseink egyrészt a gyermek mozgásfejlettségére, testsémájának fejlettségére, a gyermek téri tájékozódásának, térbeli mozgásának fejlettségére, értelmi képességeire, a finommotoros koordinációjának fejlettségére, nyelvi kifejezőképességének fejlettségére, másrészt kreativitására, motivációs szintjére és magatartásformáira, szociális fejlettségére és érettségére irányulnak.

5. GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉG

5.1. Gyermekvédelem célja

A gyermeki személyiségfejlődést segíteni a gyermekvédelem preventív, speciális és gondozó tevékenységeivel.

Hátrányos helyzetűnek (HH) tekintjük: azt, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt állapított meg a jegyző; e csoporton belül.

Halmozottan hátrányos (HHH) helyzetű: az a gyermek, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be, valamint, akit tartósan védelembe vettek.

Preventív gyermekvédelem

Az óvoda, felelős a gyermekek személyiségfejlesztéséért, céljai és törekvései így egybeesnek a gyermekvédelem preventív feladataival.

A prevenció két területen valósul meg:

Az óvodapedagógus és a szülők közötti jó kapcsolat kialakítása, mely folyamatos, őszintén tájékoztató, bizalmas, meghitt, segítőkész kell, hogy legyen. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek nevelési, tanulási tennivalóiban összhang jöjjön létre, az esetleges problémákat együttesen oldjuk meg. A gyerekeket egymás elfogadására, tiszteletben tartására neveljük, személyes példaadáson keresztül, együttműködést támogató módszerekkel a tevékenységek során.

5.2. A gyermekvédelem feladata

Folyamatos kapcsolattartás, a gyermekvédelmi és szociális szervekkel.

A csoportos óvodapedagógusokkal együtt a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése, fejlődésük figyelemmel kísérése.

Családjuk segítése a megfelelő fórumok igénybevételével /Nevelési Tanácsadó, Családsegítő központ, Gyermekjóléti szolgálata, Önkormányzat Népjóléti osztálya/.

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek segítése a szülők felvilágosításán keresztül.

Folyamatos tájékozódás a gyermekvédelemmel kapcsolatos törvényi változásokról, helyi rendeletekről, s azokról a nevelőtestület tájékoztatása, illetve beépítése munkánkba.

A gyermekvédelmi feladatok ellátása, a pedagógiai titoktartás betartása, az ügyintézés diszkrét, empatikus végzése.

Felelőse:

- gyermekvédelmi megbízott
- csoportos óvodapedagógusok

Feladatok:

Minden tanév elején felmérjük a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek számát. A felmérést az óvodapedagógusok készítik el. A gyermekekkel való differenciált foglalkozást az óvodapedagógusok végzik.

Gyermekvédelmi-felelős éves munkatervet készít a csoportvezetők véleményének figyelembevételével, majd a tanév végén beszámol az eredményekről, ill. hiányosságokról.

Városunkban "Humánszolgálat" működik - folyamatos kapcsolatot az intézmény igazgatója és a Gyermekvédelmi-felelős tartja.

Az óvodában lévő gyermekek szociális helyzetének, veszélyeztetettségének folyamatos figyelemmel kísérése a gyermekvédelmi felelős segítségével történik:

- felkérésre közös környezettanulmány készítése,
- az egészségügyi és a szociális ellátás (pénzbeli támogatás), valamint hatósági beavatkozás kezdeményezése,
- gyermeküket egyedül nevelő szülők támogatása,
- krízis helyzetekben jogi, pedagógiai, pszichológiai segítségnyújtás.

5.3. Esélyegyenlőségi program

Az esélyegyenlőség érvényesülését biztosítani kell a köznevelési intézményekben.

Ez azt jelenti, hogy az egyenlő bánásmód követelményének betartása mellett törekedni kell az esélyegyenlőség előmozdítására is. Ez olyan aktív, cselekvő magatartást feltételez, amelynek eredménye, hogy az érintettek valóban aktív részeseivé válnak a számukra biztosított lehetőségeknek. Munkánk során figyelembe vesszük a gyerekek, családok eltérő kulturális, illetve társadalmi háttérből adódó sajátosságait.

Esélyegyenlőségi programunk az intézmény Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve alapján készült.

Az esélyegyenlőségi programban különösen az alábbi csoportokra irányul a figyelem:

- hátrányos helyzetű gyermekek (HH)
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (HHH)
- beilleszkedési, tanulási, magatartási, nevelési problémákkal küzdő gyermekek (BTMN)
- sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI)

Cél:

- A HH/HHH BTMN és az SNI gyermekek óvodai nevelésének biztosítása
- Az intézményen belül az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesítése
- A HH/HHH BTMN és SNI családok partneri együttműködése az együttnevelésben
- Speciális végzettségű pedagógusok bevonása a nevelésbe (gyógypedagógus, logopédus, pszichológus, fejlesztőpedagógus)

Feladat:

- a HH/HHH gyermekek gyakori, indokolatlan hiányzásának megszüntetése, a hiányzások megszüntetésével az iskolára alkalmassá tétel biztosítása
- gyermek életkörülményeinek megismerése, a tapasztaltak tapintatos kezelése a titoktartási kötelezettséget betartva

A pedagógus feladata az, hogy

- felmérje, megítélje valamely gyermek képességét, erősségeit és gyengeségeit
- a személyes találkozások során felmérje a gyermekekkel szemben megfogalmazott szülői elvárásokat
- munkája során felismerje a gyermekre nehezedő – indokolatlannak tűnő – szülői elvárást, és azt a szülővel való kommunikáció, együttműködés keretében kezelje (lásd együttműködés az óvodával rész)
- tehetséges gyermekeknél kezdeményezze a tehetséggondozást,
- gyengébb képességű gyermekeknél javasolja a plusz-fejlesztő, felzárkóztató foglalkozásokon való részvételt
- teremtsen meg foglalkozáson a differenciáló nevelés kereteit, és alkalmazza azokat a többféle gyermeki igény kielégítésére

Szervezési feladatok:

- Fogadóórák,
- Szülő, illetve a pedagógus által kezdeményezett beszélgetések és
- Családlátogatás megszervezése, lebonyolítása
- Indokolt esetben a szakmai tanácsadó intézmények bevonás a gyermekek nevelésébe, fejlesztésébe, a problémák megoldásába
- A rászoruló gyermekek részére támogatási eszközöket, forrásokat keresése
- Ingyenes, illetve kedvezményes étkezés biztosítása a rászorulóknak

Személyi feltételek:

- Óvodapedagógusok
- Gyermekvédelmi felelős
- Gyógypedagógus
- Fejlesztőpedagógus
- Logopédus
- Pedagógiai asszisztens
- Dajka

Együttműködés a szülőkkel:

Az **óvoda felelős** a gyermekek testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődéséért, a gyermekközösség kialakulásáért és fejlődéséért.

Ennek érdekében az óvoda:

- Működjön együtt a szülővel a gyermek személyiségének fejlesztésében, képességeinek kibontakoztatásában
- Nevelő munkáját a gyermekközösség kialakítása, fejlesztése során a szülők közösségével együttműködve végezze
- Tartsa tiszteletben a szülőknek, illetve a gyámnak azt a jogát, hogy vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesüljön gyermekük.

Együttműködés egyéb szervezetekkel:

- Az óvoda partneri kapcsolatot tart a Humánszolgáltató Központtal, adott esetben segítségüket kéri
- gyermekbántalmazás vételeme esetén értesíti a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatot,
- részt vesz a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat felkérésére a szolgálat által kezdeményezett eszmegbeszéléseken.

Méréseink:

- szociális helyzet mérése (a törvényi előírásoknak megfelelően),
- készség- és képességszint mérés csoport- és egyéni szinten,
- tanköteles korú gyermekek szűrése minden év szeptember-októberében, ha előtte nem járt rendszeresen óvodába.

Értékelés:

A nevelőtestület meghatározza az értékelés egységes követelményrendszerét. A reális és szakmailag megalapozott értékelés a problémák időben történő felismerését, és az azok megoldására való törekvés szolgálja. A szülők folyamatos, egyéni tájékoztatást kapnak a gyermekek előmeneteléről.

Az egyéni fejlődést tartalmazó intézményi szintű dokumentumai:

- anamnézis lapok
- egyéni fejlettségmérő lapok,
- gyermekmunkák

A gyermek fejlődésének nyomon követése érdekében évente két alkalommal kerül sor a mérésére, az elért eredményeik rögzítésére.

Óvoda – iskola átmenet támogatása

- Az iskolakezdéshez szükséges fejlettség elérése érdekében végzett nevelő-fejlesztő munka eredményessége
- Tanulási nehézséggel, magatartási problémákkal küzdők gyermekek szűrővizsgálaton való részvételének segítése, a vizsgálati eredmények tükrében tudatos fejlesztőmunka végzése
- Sajátos nevelési igényű gyermekeknek megfelelő iskolarendszer választásában

segítségnyújtás

- A gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése az iskolakezdést követően is.

6. PEDAGÓGIAI MUNKÁNK TERVEZÉSE ÉS IDŐKERETEI

6.1. Célja

- Hogy **segítse a csoport életének megszervezését**, a nevelési folyamatban résztvevők és a közöttük lévő kapcsolatok fejlődését, harmóniát teremtsen a különböző fejlesztési területek között, és biztosítsa az egyensúlyt, a pedagógus célja, a szülő elvárásai és a gyerek vágyai között.
- A tervezés során a pedagógiai céljaink összhangban állnak az Óvodai nevelés országos alapprogramjával és az óvoda pedagógiai programjának célrendszerével
- A tervezés elengedhetetlen feltétele, hogy a **gyermekek fejlődését**, önfejlődését tudatosan segíthessük, életüket úgy szervezhessük, hogy az optimális körülmények biztosítva legyenek az önálló tevékenykedéshez és az alkotáshoz. A tervnek figyelembe kell vennie a gyerek szükségleteit, személyes érdeklődését.
- A terveinkhez viszonyítva elemezhető, **értékelhető a gyermek fejlettségi szintje** és az óvoda nevelési céljainak megfelelő munka. A helyi eltéréseket, az egyéni lehetőségeket, és elképzeléseket figyelembe véve, nem lehet mindenhol egységes, mindenki által használható tervezési formát vagy tartalmat kidolgozni. Mindenki saját maga kell, hogy ezt kialakítsa, mert ezzel segítheti, könnyítheti meg saját munkáját.

A programhoz a következő szakmai dokumentumok elkészítését javasoljuk, melyek segítik az ellenőrzést, elemzést, értékelést (ajánlás):

- az igazgató éves pedagógiai munkaterve
- a csoportban dolgozó óvodapedagógusok éves terve (pl.: hálóterv, projekt terv, anyaggyűjtés-ami azt jelenti, hogy bármikor, bárhol bővíthető és szűkíthető). A csoport éves tervének egyik fontos jellemzője, hogy a természet változásaira, az ünnepekre, a hagyományokra, a közvetlen környezet eseményeire épül.
- a gyermekcsoport nevelési-fejlesztési programja. Hagyományosan a csoportnaplóban kerül megtervezésre és értékelésre. A tervezés és értékelés a közösen kialakított és elfogadott csoportnapló vezetésének szabályai szerint történik.
- Gyermek személyi dossziéja- ovikréta Tartalma (ajánlás): anamnézis, évenként minimum két alkalommal feljegyzés a gyermekről, fejlettségmérő lap, összesítő, gyermekmunkák,

pedagógiai szakszolgálat (Szakértői Bizottság) vizsgálati eredményei.

- Óvodai fejlődési napló vezetési kötelezettség, melyben a gyermekek személyiségét nem statikusan, hanem önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléli, melyhez felhasználja a gyermekre vonatkozó óvodai fejlődési napló információit.

6.2. A tervezés tartalma

A pedagógiai ráhatások rendszerét nevelésünk célja és a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg. Alapvetően **fontos feladatunk** a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan számításba vesszük, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző és a gyermekek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehetnek egyik vagy másik képességüket illetően, szociokulturális háttérük is eltérhet. Munkánkban a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezeljük, mely megjelenik a teljes óvodai élet során. A nevelés és tanulás tervezését egy tömbben, egymással szoros kölcsönhatásban valósíthatjuk meg. A tervezés során is alkalmazzuk a differenciálás elvét.

Figyelembe vesszük a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítjuk a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtatunk az előzetes terveinken.

Építünk a gyermekek szükségleteire, kíváncsiságára, igyekszünk fenntartani érdeklődésüket. Komplex módon vesszük figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait stb.

Tudatosan tervezzük a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat.

Többféle módszertani megoldásban gondolkodunk. Az adott helyzetnek (ide értve a gyermek, illetve gyermekcsoport pillanatnyi állapotát, hangulatát) megfelelően rugalmasan alkalmazzuk a módszereket.

A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a cél(ok)nak megfelelően, logikusan építjük fel. (Ehhez felhasználjuk korábbi saját, illetve a kollégák által megosztott tapasztalatokat.)

A gyermeki tevékenyekdtetést, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatot tartjuk szem előtt. A tanulási folyamat ekkor jellemzően utánzással, gyakorlással történik.

A 4-es feladatrendszerből kiindulva tervezzük meg a gyermeki tevékenységeket és ezen keresztül a szükséges fejlesztéseket. A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést negyedéves periódusokban gondoljuk át és tervezzük. A gyermeki személyiség fejlesztése, az életre való

felkészítés feltételezi a gyermek szűkebb és tágabb környezetében megszerzett, átélt élményeinek, tapasztalatainak, ötleteinek aktuális tevékenységekbe és a nevelőmunka egészébe történő beépítését.

A gyermekek folyamatos megfigyelése is tervezésünk előkészítő folyamatához tartozik.

A tervezésnél nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt. Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket (CD lejátszó, projektor, fényképezőgép, számítógép) célszerűen használjuk.

Foglalkozási terveinket a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgáljuk

6.3. A fejlesztés keretei

- A teljes nevelési folyamat a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül. Az általános pedagógiai célrendszert és az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat egységben kezeljük.
- A nevelési folyamatba szervesen illeszkedik a tanulási folyamat, melynek részei:
 - önálló és irányított tapasztalatszerzés,
 - komplex foglalkozások rendszere, kötetlen és kötött kezdeményezések és foglalkozások.
- A különleges bánásmódot igénylő gyerekek számára szakemberekkel együttműködve fejlesztési terveket dolgozunk ki
- a gyermekek személyiségét az egyéni fejlődésben szemléljük, a teljes személyiség, autonómia kibontakoztatására törekszünk.

6.3.1. Ellenőrzési és értékelési formák, elvek, módszerek

- Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezik, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választja ki a leginkább megfelelőt.
- Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak.
- Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre.
- Értékeléseivel, visszajelzéseivel a gyermekek fejlődését segíti. (A gyermek személyiségét, tudásszintjét figyelembe véve értékeli.)

- Képes önállóan, a gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemezni-értékelni, és belőlük kiindulva a fejlesztésre vonatkozó tervét elkészíteni, módosítani. A tapasztalatait a fejlődési naplóban rögzíti.
- Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszik, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre.

6.4. A nevelés időkeretei a tervezéshez

Feladatunk a gyermekek óvodai életrendjének, időbeosztásának céltudatos megtervezése. A **hetirendben, napirendben** biztosítjuk a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása. Napirendünk lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását.

6.4.1 Napirend

Napirendünkben a legtöbb időt a gyermek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) szervesen beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába. Reggel, különösen tavasszal és nyáron a szabad levegőn való tartózkodás természetes része gyermekeink napi életének. A hűvösebb idő beköszöntével is fontosnak érezzük a szabad levegőn való mindennapi tartózkodást.

A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent számukra. A napirenden belül rugalmasan vesszük figyelembe az egyes tevékenységek időigényét. Napirendünk ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok változnak, vagy a gyermeki tevékenység fejlődése ezt indokolja, változtatható, módosítható.

A **napirend** általános időkeretei **12 óra**s óvodai nyitva tartás esetén:

Időkeretek	Tevékenységek
6.00-12.15	- Szabad játék, játékba integrált fejlesztés, egyéni, differenciált fejlesztés - Testápolás - Tízórai - Öltözködés - Mozgás, játék a szabadban, séta játék és mindennapi mozgás a szabadban - a környezet tevékeny megismerése (megfigyelés, séta, munka, beszélgetés)
12.15-13.30	- Testápolás - Naposi munka - Ebéd - Előkészületek a csendes pihenőhöz - Meshallgatás
13.30-18.00	- Pihenés - Testápolás - Uzsonna - Egyéni fejlesztés - Szabad játék a csoportban vagy a szabadban - Folyamatos távozás

6.4.2 Hetirend

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő óvodai csoportjainkban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével óvodásaink napi életének megszervezéséhez. Különösen a beszoktatás idején figyelünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze. Később, az iskolára való felkészítés feladatai, a hetirend és a napirend pontosabb betartását helyezik előtérbe.

A hetirend összeállításánál figyelünk arra, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására, közös megvitatására.

A rugalmasság, a helyzetekhez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. A felsorolt 30-35 perces tanulási alkalmak csoportonként más- más napokon valósulnak meg.

Az alábbi tevékenységeket minden nap szervezzük:

- mindennapi mozgás
- verselés-mesélés

Az alábbi tevékenységek időpontjának, heti rendszerességének szervezését az óvoda csoportjai egymáshoz igazítva évenként határozzák meg a csoportnaplójukban:

- művészeti tevékenységek (rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, ének, zene, énekes játék, gyermektánc)
- külső világ tevékeny megismerése, (matematikai tartalmú tapasztalatok, természet – társadalom - ember)

A hetirend kialakítása természetesen az óvodapedagógus feladata, de az óvodán belül a csoportok hetirendjét bizonyos szinten összehangoljuk. (környezeti sétákhoz személyi feltételek biztosítás, közös helyiségek használata)

Számtalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével nemcsak a komplex foglalkozások helyei, de az időkeretek is megváltoztathatók. (Éves szinten ez a csoportnaplóban rögzítve van.)

Feladataink a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban (OviKréta):

- Nevelési terv készítése és értékelése
- Heti ütemterv
- Hetirend és napirend összeállítása
- A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése: személyiséglap évente kétszer, mérőlap óvodába lépéskor és iskolába lépés előtt

7. NEVELÉSI GYAKORLATUNK TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

7.1. Játék és tanulási tevékenység

7.1.1 Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így a nevelésünk leghatékonyabb eszköze. Ez a tevékenység kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő pszichikumukra ható élményt adó tevékenység. A gyermek játéka „tükör”, mely megmutatja a fejlettségi szintjét, elárulja, mivel lehet őt segíteni, fejleszteni. A gyermekek személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan,

- elsősorban a játékokon keresztül tárjuk fel, de
- felhasználjuk a megismerés egyéb módszerét: megfigyelés (pl.: játék tevékenység közben), beszélgetés, gyermeki munkák elemzése.

Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése az óvodapedagógus tudatos jelenlétével és indirekt irányításával. Napirendünkben kiemelt helyet foglal el.

Cél:

A gyermekek egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása, szabad képzettársításának elősegítése, kreativitásuk, szocializációjuk fejlesztése.

A gyermekek érzelmvilágának gazdagítása, valamint mozgásos aktivitásának kielégítése.

Feladat:

- Biztosítjuk a harmonikus játék feltételeit (idő, hely, eszköz nyugodt biztonságot adó légkör, élmények).
- Folyamatos napirendbe ágyazva segítjük elő az elmélyült szabad játékot.
- Lehetőséget teremtünk az ideiglenes és állandó játékhelyek „kuckók” kialakításához.
- Maximálisan kihasználjuk a szabadban adódó játéklehetőségeket (udvar, park, közeli Kis- erdő, Rákos-patak).
- Változatos eszközök biztosításával motiváljuk a gyermekeket pozitív és negatív élményeik eljátszására.
- Különböző problémahelyzet biztosításával elősegítjük a problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlődését. Problémahelyzet elé elsősorban az irányított játék során állítjuk a gyermeket, így alkalmazzuk a gyakorló játékban, szerepjátékban, építőjátékban stb.
- Speciális egyéni élményeik kijátszásával a háttérbe szoruló gyermekek is a középpontba kerülhetnek, megbecsülést, társakat szerezhetnek a csoportban.
- A szabad játék során a kijelölt helyen bármikor rajzolhatnak, vághatnak a gyermekek, ösztönözzük őket arra, hogy a papírokkal takarékosan bánjanak.
- A hulladékokat és az elrontott rajzokat az erre a célra kihelyezett nagyméretű kosarakba gyűjtsék.
- Az elméleti ismeretek mellett a tanultak gyakorlati alkalmazását is lehetővé tesszük. Az elméleti ismeretanyagot felhasználjuk a különböző óvodai tevékenységek során.
- Alkalmazzuk a gyermekcsoportoknak, megfelelő, változatos módszereket

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Képes az együttjátszásra, a játék vezetésére, vagy aktív bekapcsolódásra.
- Kellő önuralommal rendelkezik, (a szabályokat betartja) értékeli saját előnyeit, kezdi megérezni és elfogadni hátrányait.
- Képes a másságot elfogadni (etnikum, SNI-s gyermekek, túlmozgásos, kiemelkedő képességűek, stb).
- Képes rácsodálkozni a világra, észreveszi a szépet, elítéli a rosszat.
- Egy-egy játéktémát képes napokon keresztül játszani és továbbfejleszteni. Játéka végén megkeresi a játékeszköz helyét, igényli a rendet környezetében.
- SNI- gyermek hagyja a társait játszani, nem veszi el tőlük a játékot, esetleg tapintatosan bekapcsolódik, a rá osztott szerepet elfogadja.

7.1.2 A tevékenységekben megvalósuló tanulás, játékba integrált tanulás

A gyermekjátékba ágyazva a kezdeményezéseken, a felnőttek utánzása nyomán, társaik viselkedésére válaszul, spontán és szervezett tapasztalatszerzés alapján folyamatosan tanul.

Eközben megismeri az őt körülvevő világot és felfedezi abban saját magát. A szabad játék során a játékra építve a belőle fakadó motivációs lehetőséget kihasználva kezdeményezünk. A munkaformákat a feladatokhoz igazítjuk, kevés frontális, és sok mikrocsoportos formát alkalmazunk, fontos szerepet kap a személyre szóló egyéni fejlesztés. A változatos módszerek alkalmazására törekszünk, ügyelünk a játékosagra. Kihasználjuk a tananyag kínálta belső és külső kapcsolódási lehetőségeket (a szaktárgyi koncentrációt). Építünk a gyerekek más forrásból szerzett tudására.

Fontosnak tartjuk a közvetlen tapasztalatszerzést. A pozitív megerősítést, az egyénre szabott értékelést tartjuk szem előtt.

Társas és Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkört és környezetet teremtünk, például a csoportszoba elrendezésével. A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítjuk a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét. A párhuzamos tevékenységeket úgy határozzuk meg, hogy azok a legkevésbé zavarják egymást.

A gyermekekben igyekszünk felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömét. Ennek érdekében indokolt esetben használjuk az IKT-eszközöket is.

Az önálló tapasztalatszerzéshez - a játékhoz és egyéb tevékenységekhez - az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő eszközöket biztosítunk. (Segítjük a gyermekjáték és egyéb tevékenység választását, figyelembe véve a fejlesztendő területeit.)

A differenciálás megfelelő módja, formája jellemző.

Az azonos korcsoporton belül a differenciálás elsősorban a gyermekek fejlettségéhez igazodik.

A több korcsoportot magában foglaló óvodás csoportban a differenciálás figyelembe veszi a kort, valamint a gyermek fejlettségi szintjét. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet

átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb

környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási

formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját.

Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

7.1.3 Társas és közösségi tevékenység

A társadalmi gyakorlatra való felkészítés és az életre nevelés szempontjából alapvető feladat a társas és közösségi tevékenységek gyakorlása. A személyes érintkezésnek, a kommunikációnak és az együttműködésnek közösségformáló szerepe van. A közösségi tevékenységek során formálódik a közösségi tudat, a közösségi érzés, toleráns magatartás. Társas együttműködés közben megtanulják az egymás felé fordulást, az egymás segítségét, és az egymás iránti szeretetet. Ez által alakulnak ki a közösségi szokások és hagyományok. Sokszínű és változatos tevékenységek rendszerén keresztül alakítjuk a gyermekközösséget. A modellkövetés útján elsajátítják a gyermekek azokat a magatartásmódokat, melyek szükségesek a közösségi léthez.

Az újonnan óvodába érkező gyermek **beszoktatása** már a beiratkozásnál kezdődik, majd folytatódik a családlátogatással. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy az óvónő megismerhesse leendő óvodását saját környezetében, betekintést nyerhessen a család szokásaiba, nevelési attitűdjébe.

Lehetőség szerint alkalmazkodunk a gyermek és a szülő igényeihez, a folyamatos beszoktatás során. Törekszünk arra, hogy érezzék, szeretettel várjuk őket. Különbséget kell tennünk a családból, bölcsödéből vagy más közösségből érkező gyermek között, mert minden esetben új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik. Ha új gyermek érkezik a már befogadott társak közé, ez a „traumatizáló” időszak lerövidülhet. A társak sokat segíthetnek ilyenkor,

hiszen megértőek, ők már átértékelték egyszer ezt. A tapasztalataik felidézésével átsegíthetik ezen a kritikusi időszakon új pajtásukat

Cél:

Az egyéni örömök mellett kapjanak szerepet a közösen megélt örömök is. A gyermekcsoportban alakuljanak ki a közösségi együttélés szabályai, normái, amelyekhez igazodik a gyermek. A közös tevékenységek során nyíljon alkalom az egymáshoz viszonyításra a reális énkép kialakítására, az én határok megtapasztalására. A gyermekek egymás közötti kapcsolatában váljon természetessé, hogy minden gyermek más, egyéni külső és belső tulajdonságokkal, másságával együtt elfogadható és szerethető. A közösségi érzés, közösségi tudat, toleráns magatartás a közösségi szokások, hagyományok fokozatosan alakuljanak, fejlődjenek.

A visszahúzó félénk gyermekekre különösen figyelve, illetve a beilleszkedési és magatartási zavarral küzdőket tapintatosan segítve készítjük fel őket arra, hogy egymással megtalálják a megfelelő hangot és stílust az együttműködéshez.

Feladat:

- Szeretetteljes, biztonságot nyújtó, nyugodt óvodai légkört biztosítunk.
- Megfelelő viselkedési szokásokat alakítunk, és gyakorlunk.
- Kommunikáció, kooperáció fejlesztése.
- A napi tevékenységekben, játékokban idő, lehetősége biztosítása a beszélgetésekre, kezdeményező példamutatás az interaktív kommunikációra.
- Az egymásra figyelés, a másik fél mondanivalójának meghallgatásának gyakoroltatása a gyermekekkel.
- Tudatosan ösztönözzük a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját. A gyermekek számára egyénileg is lehetőséget biztosítunk a kérdések feltevésére, az élmények elmesélésére.
- Törekszünk a gyermekek kommunikációs kedvének fenntartására, növelésére.
- Alakítjuk a gyermekek közötti együttműködést, együttjátkozás képességét és gyakorlását.
- Baráti kapcsolatok kialakítása fejlesztése, elmélyítésének előremozdítása.
- A konfliktusok kezelése megbeszéléssel megfelelő hangnemben, türelmesen.
- A csoportban tudatosan alkalmazzuk a konfliktus megelőzés módszereit, például a közös szabályalkítást, az értékelési szempontok tudatosítását, a pozitív példák megerősítését, a következetességet.

- A következetességnek megjelenik a fegyelmezési és jutalmazási gyakorlat során.
- A társakért, a csoportért végzett felelősségérzet, kötelességtudat fejlesztése.
- Megértő és toleráns magatartás kialakítása és fejlesztése.
- Konfliktus helyzetek megoldása során alakítjuk a helyes és helytelen viselkedési normákat, a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönözzük. A közös élmények, tevékenységek, tapasztalatok átélésével építik a csapatszellemet.
- Együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeket erősítő helyzeteket teremtünk, módszereket alkalmazunk az óvodai és óvodán kívüli tevékenységek során.
- A közös élményekre alapozva tudatosan alkalmazzuk a közösségfejlesztés változatos módszereit: a játék és- más élmény gazdag tevékenység, program során: pl.: kirándulás, egyéb óvodán kívüli programok.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A kialakult szokások a gyermekek igényévé válnak, ezeknek eleget tesznek.
- Aktívan részt vesznek közös tevékenységekben.
- Társaik és a felnőttek iránt érdeklődést, segítőkészséget, toleranciát, együttérzést tanúsítanak.
- Kialakul bennük a felelősségérzet.
- Megértőek, elfogadóak társaikkal.
- Örülnek a közösen elért sikernek, kialakul bennük.

7.1.4 Munka jellegű tevékenységek

A munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének egyik fontos színtere. A játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató tevékenység, melyet önként és örömmel végez a gyermek. A gyermek mindennapi tevékenységének része, az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. Óvodába lépéstől folyamatosan fejlődik ez a tevékenység, az **önkiszolgálástól a naposi tevékenységen át** egészen a megbízások önálló teljesítéséig. A kisebb csoportban fokozottabb hangsúlyt kap az önkiszolgálás. (testápolás, öltözködés, terítés, étkezés) Fokozatosan vezetjük be az önkiszolgáló tevékenységet. Egy-egy részmozzanat megtanításával készítjük elő az új feladatot. Hosszú gyakorlással biztosítjuk a mozzanatok rögzülését. Négyéves kortól lép be a naposi munka, de az önkiszolgálás egyes elemei mindvégig megmaradnak. A **naposi munka**

szerteágazó sokrétű tevékenység, melyet a közösség érdekében végeznek. (óvjuk őket attól, hogy ez a feladat egész napos készséget jelentsen számukra, olyan szabályokat vezetünk be, amely biztosítja a naposok számára is a nyugodt étkezést). Ez a tevékenység is önkéntes. Eleinte jelentkezés alapján választjuk ki a naposokat. (aki nem szeretne napos lenni, arra nem erőltetjük rá a feladatot). A kisebb megbízatások alkalmoszerűek, előre nem meghatározhatóak, a napi gondok megoldásában van szerepük. Erősíti a közösségi kapcsolatokat, s ez által kivívhatja saját és mások elismerését. Feltétele a tudatos pedagógiai szervezés, a gyermekkel való együttműködés és a folyamatos reális értékelés.

Cél:

Mindennapi munkálkodásuk közben egyre több információ és tapasztalat birtokába jutnak az őket körülvevő világról, speciális ismeretet szereznek társadalmi környezetükről. Játékos formában a munka megszerettetése, készségek elsajátítása, pozitív tulajdonságok alakítása: kitartás, feladattudat, egymásért tenni tudás, önállóság, együttműködés.

Feladat:

- Biztosítunk elegendő munkalehetőséget, a megfelelő munkaeszközöket, amelyeket hozzáférhető helyen tartunk (bármikor el tudja, venni vagy helyre tudja tenni)
- a munka elvégzéséhez elegendő időt. (sürgetés nélkül tehesse a dolgát a gyermek)
- Igyekszünk kiküszöbölni a holtidőt.
- Különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezünk és biztosítjuk a munkavégzés feltételeit (önkiszolgálás, közösségért végzett munka, alkalmi megbízatások, növénygondozás)
- Alkalmazzuk a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.
- Olyan légkört alakítunk ki, amelyben, nyugodt hangulatban, önállóan tevékenykedhetnek, de ha segísége van, szükségük bizalommal fordulhatnak a felnőttekhez.
- Alkalmoszerű munkák, megbízatások esetén különösen figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait egyéni fejlettségi szintjét.
- Figyelünk arra, hogy a gyermek értse mit várunk el tőle legyen képes teljesíteni a rábízott feladatot.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen dolgozik önállóan és közösen is, örömmel teljesíti kötelességeit.
- A napi munkát magabiztosan, igényesen, készségszinten végzi.
- Önként ajánlkozik egyéni megbízatások teljesítésére.
- Bátorítja, segíti a kisebbeket.
- Kialakul a feladattudata, képes kitartani a munka befejezéséig.
- Örül az elvégzett feladatnak, képes kijavítani hibáit.
- Szívesen készít a játékához, kezdeményezéshez kiegészítő elemeket, ajándékot társainak, szüleinek.
- Örömmel, kitartóan tevékenykedik az udvaron, a kertben.

7.1.5 Szabadidős tevékenység

A szabadidő fogalmát úgy is meghatározhatjuk, hogy az, az idő, amely alatt azt csinálhat a gyermek, amit akar, (a szabályok betartásával) vagy amihez kedve van, ami kikapcsolódást jelent számára. Kötelező kényszerűség nélküli idő. Önként vállalt, öntevékeny tevékenység, melynek idejét helyét a gyermek maga választhatja meg. Addig tart, ameddig jól érzi magát benne. Ebben a tevékenységben megtanulhatja a gyermek, hogy hogyan gazdálkodjon szabadidejével.

Szabadon tevékenykedhet, az óvónő által felkínált lehetőségekből (társasjáték mese, vers, bábozás barkácsolás, ábrázolás stb.) szabadon választhat. Erre lehetőséget kap a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Sok időt töltünk a szabadban. Az óvoda játékeszközei változatos mozgás és játéklehetőségeket biztosítanak számukra. (különféle mászóakák, hinták várak, csúszdák, illetve sokféle labda, karika, ugráló kötél, és kerékpár)

Cél:

Érezze jól magát valamely tevékenységben. Tudjon dönteni, hogy mit szeretne csinálni, kivel meddig.

Gazdálkodjon a szabadidejével és hasznosan, tartalmasan töltse el azt.

Tanuljanak meg egymással játszani, konfliktusok nélkül.

Alakuljanak baráti kapcsolataik.

Segítsék egymást a tevékenységek során.

Feladat:

- Minél többféle tevékenység felkínálása.
- Megfelelő hely, idő eszköz biztosítása a tevékenységekhez.
- Alakítsunk ki minél több teret számukra.
- Törekedjünk a zárt terek kiszélesítésére.
- Biztosítsunk mind több teret és lehetőséget a mozgásra, mozgásos játéokra.
- Ötletekkel, eszközökkel segítsük képességeik kreativitásuk kibontakoztatását.
- Karoljuk fel a rászorulókat. (SNI-s gyermekek).
- Alkalmazzuk a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Szabadidejüket tudják aktívan kihasználni.
- Képesek többféle lehetőségből választani.
- Segítsék egymást.
- Fejlődjenek képességeik.
- Gazdagodjon fantáziájuk

8. KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE**8.1 A külső világ tevékeny megismerése**

A környezettel való ismerkedésünk áthatja az óvodai élet egészét. Az évszakok változásait követve, erre építve tervezzük tevékenységeinket (mese-vers, ének-zene, ábrázoló tevékenység, a környezet téri formai és mennyiségi megismerése, mozgás, edzés, kirándulás).

Törekszünk arra, hogy gyermekeink személyiségének elemévé váljon a természet szeretete, környezetünk óvása, a környezetünkért való tenni akarás. A szabadban történő játékkal, önálló tapasztalatszerzéssel, megfigyeléssel, kísérletekkel, kirándulásokkal különféle ismeretekhez juttatjuk gyermekeinket. Arra sarkaljuk gyermekeinket, hogy nyitottá, érdeklődővé váljanak, merjenek kérdezni.

Megfigyeléseket végeztetünk. Megismertetjük a növényi részeket (gyökér, szár, virág, kacs, termés stb.), a színárnyalatok megfigyelése a természetben. Folyamatosan segítenek az udvaron a kert rendben tartásában.

Beszélgetünk velük a levegő tisztaságáról, a város és erdő különbségéről. A növényekkel, vízzel folyamatosan végeztetünk kísérleteket. A környezet fokozott óvását, védését a gyakorlatban is végeztetjük. Megismertetjük őket néhány növény nevével, hasznával.

Megfigyeltetjük a környezetünkben található állatokat: kutya, macska, sertés, ló, bogarak, lepkék, pókok, giliszta, madarak. Évente ellátogatunk az állatkertbe, itt a vadonélő állatokat figyelhetik meg a gyermekek. Természetfilmek nézésével megismertetjük az állatok természetes lakóhelyét. Naponta nézegethetnek állatokról szóló könyveket.

Kirándulásokon, sétákon felhívjuk a figyelmet az állatokra: mókus, béka stb. Beszélünk az állatok gondozásáról, hasznáról.

Megünnepeljük a környezetvédelem JELES NAPJAIT.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A környezet téri formai mennyiségi megismerése.

A környezet tevékeny megismerése során, matematikai tartalmú tapasztalatainak, ismereteknek birtokába jutnak gyermekeink és azokat a tevékenységeikben alkalmazzák. A természet kincseinek gyűjtése, rendezése, a napi szituációk, az építkezések a játék folyamán alkalmat adunk a gyakorlásra. (Számolás, csoportosítás; szín, nagyság, alak stb. alapján. Több, kevesebb, ugyanannyi fogalma, mennyiségekkel végzett műveletek gyakorlása).

A számolással, méréssel, tér- és formaismerettel a külső világ tevékeny megismerése keretében, mikrocsoportos és egyéni fejlesztés formájában ismertetjük meg a gyermekeket, a nagyoknak kötelező jelleggel.

A matematikai játékokban a gyermekeket megtanítjuk a társaikkal együttműködni, szabályokat betartani, alkalmazkodni, ezáltal figyelmüket, koncentráló képességüket fejlesztjük.

Gyakoroltatjuk a színeket, a síkban és térben való tájékozódást.

Törekszünk az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazási lehetőségeinek felismertetésére.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek ismeri és szereti szűkebb és tágabb környezetét.
- Tudja otthoni lakáscímét és az óvoda nevét.
- Tudja saját és szülei nevét, ismeri szülei munkáját.

- Tisztában van életkorával, tudja születési helyét.
- Ismeri a városunkban naponta látott, a kirándulásokon megismert, vagy videón, könyvekben látott közlekedési eszközöket.
- Együtt él a természettel, figyelemmel kíséri és megkülönbözteti az évszakok, a környezet változásait. Ismeri és gondozza környezete növényeit.
- Részt vesz a csoportban folyó kísérletekben.
- Ismer több házi és vadállatot, ezek jellemző jegyeit.
- Gyönyörködni tud a természet szépségében, és életkorának megfelelően védi a környező természetet.
- Ismeri a matematikai alapfogalmakat, a tízes számkörben biztonsággal mozog.
- Ismeri az irányokat, a tárgyak helyét névutókkal is ki tudja fejezni.
- Szívesen ábrázol természeti témákat, dolgozni tud termésekkel és növényi részekkel, természetes anyagokkal.
- Iskolakezdésre a tanyai gyermek is el tud igazodni a városi környezetben, biztonsággal mozog az utakon, közintézményekben.
- Képes társaival, szüleivel együtt „felfedezni” a természetet, a szépet: kirándulásokon, sétákon, a napi életben.
- Az SNI-s gyermek egyéni fejlődési tempójában végzi a különféle tevékenységeket és feladatokat,
- A megismert állatoknak, embereknek, tárgyaknak két- három tulajdonságát fel tudja sorolni, egyszerűbb matematikai műveleteket el tud végezni 5-ös számkörben.

8.2. Művészeti tevékenységek

8.2.1 Verselés, mesélés

A mese-vers gyermekeink érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője, feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

Óvodákban mind a népmesét, mind az igényes műmesét, ismert írók elbeszéléseit felhasználjuk a mesélésre, kötetlen formában.

Alkalmazzuk a népi mondókák, höcögtetők, rigmusok, nyelvtörők, közmondások, találós kérdések, népmesék gazdag választékát, hiszen érzéseit kifejezni csak az anyanyelvén képes igazán az ember.

A mese figyelmes meghallgatására neveljük gyermekeinket. A pihenés halk mesével kezdődik, szinte „álomba” meséljük a gyermekeket. Kedvenc meséjüket többször hallhatják, eljátszhatják, elbábozhatják.

Az óvodai élet minden tevékenységét átszövi.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének.

Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait s egyben feloldást és megoldást kínál.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra,

a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Cél:

A mesék varázsos világának nevelő hatását felhasználva a gyermekek érzékvilágának gazdagítása.

A gyermekek érzelmi -, értelmi és etikai fejlődésének elősegítése.

Kultúra átadás, hazaszeretetre nevelés a népmesék, versek segítségével.

A gyermekek vers, és meseszeretetének elmélyítése, anyanyelvi készség szintjének emelése.

A migráns gyermekek számára biztosítjuk, hogy megismerkedhessen saját népének meséjével, verseivel is.

Feladat:

- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása.
- Változatos tartalmak biztosítása, és a nyelvi képességek fejlesztése: verssel, mesével, bábozással, dramatizálással.
- Lehetőséget biztosítunk saját vers és mesealkotásra, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálására, ezáltal segítjük önkifejezését, önmegvalósítását.
- A bábozáshoz dramatizáláshoz használt eszközök a nap folyamán állandóan rendelkezésre állnak, ezzel **lehetősége adódik a bátortalan, félénk, visszahúzódó gyermekeknek a kiteljesedésre.**
- Érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikálunk. (Tudatosan törekszünk a gyermekek szókincsének növelésére, különösen a verselés, mesélés során.)
- Kommunikációnkat minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás kell, hogy jellemezze.
- A gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakítunk ki. Játék területeket alakítunk ki (baba sarok, főző sarok).
- Tudatosan ösztönzzük a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját. A gyermekek számára egyénileg is lehetőséget biztosítunk a kérdések feltevésére, az élmények elmesélésére. Törekszünk a gyermekek kommunikációs kedvének fenntartására, növelésére.
- Alkalmazzuk a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek igényli, és szívesen hallgatja a verseket, meséket.
- Szívesen ismételteti a ritmikus szövegeket, mondókákat, verseket, rigmusokat, csúfolókat.
- 10-14 gyermekmondókát önállóan el tud mondani a népköltészet témaköréből
- Szívesen dramatizál, bábozik, igyekszik örömet szerezni a kisebbeknek is.

- Megjegyez 6-8 verset, 15-20 mesének ismeri a tartalmát, néhányat el tud játszani társaival.
- Képes spontán mesélésre, mesék kitalálására
- Ismer néhány találós kérdést, közmondást.
- Az SNI- s gyermek is megtanul pár mesét és verset illetve mondókát.
- Lehetőség szerint egyszerűbb mesedramatizálásban szerepet vállal.

8.2.2 Ének, zene, népi játék, tánc

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, a közös éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak gyermekeinknek.

Az óvónői minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok

változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Cél:

Felkeltjük és formáljuk gyermekeink zenei érdeklődését, ízlését, fogékonyságát, ezáltal felfedezi a dallam a ritmus a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét

A migráns gyermekek számára biztosítjuk, hogy megismerkedhessen saját népének dalaival is.

Feladat:

- Igényes zenei anyagot választunk ki, a gyermekek életkorához és képességeikhez igazodva.
- Zenei képességeiket, egyéni sajátosságaihoz mérten fejlesztjük.
- Az éneklés, a mozgás örömét biztosítjuk dalos játékok, táncok alkalmazásával.

- Körültekintően megválasztjuk meg a zenehallgatási anyagot (klasszikus és kortárs zene, népzene–népdal, gépi illetve főként élőzenével).
- Lehetőséget biztosítunk a spontán énekelgetésre, dalos játékok eljátszására (csoportban, udvaron, kiránduláson, séták alkalmával).
- Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósításával megalapozzuk, elősegítjük a zenei anyanyelv kialakulását.
- Alkalmazzuk a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen, önállóan énekel.
- Igényli a közös éneklést, szívesen játszik népi dalos játékokat.
- Szívesen mondogat mondókát, énekel, tapsol szabad időben is.
- Figyelmesen hallgatja az óvónő énekét, az alkalmi zenét.
- Tud egyenletesen tapsolni, érzékeli, tapsolja a ritmust, tud rögtönözni.
- Ismeri és megkülönbözteti a zenei fogalom- párokat (halk-hangos, gyors lassú, magas-mély).
- Ismer alapvető tánclépéseket, táncformákat és alkalomadtán képes gyakorolni ezeket.
- Ismerjen 8-10 mondókát.
- Társaival tudjon eljátszani 10-12 dalos játékot.
- Az SNI- s gyermek is megtanul pár mondókát, dalos játékot, szívesen énekel, tud egyenletes lüktetésben tapsolni.

8.2.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Ez a művészeti tevékenység fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos- nem a mű, nem az eredmény-, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmény befogadására. A népművészeti, képzőművészeti alkotásokkal való megismerkedés lehetőséget biztosít az esztétikai érzék alakítására és fejlesztésére.

Az igényes tárgyi környezet megismerése, felfedezése formálja gyermekeink szépérzékét, alkotásaiban meg is jelenítheti azt.

Az építő tevékenységek a térben való eligazodást, a formák, méretek színek megismerését segítik s ez által fontos tapasztalatokra tesznek szert.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását.

Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Cél:

A múzeum és kiállítás látogatásokkal valamint a tárgyi kultúra megismerésével magyarságtudatát is megalapozzuk.

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, téri szabad önkifejezése.

A gyermekek tér- forma- szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladat:

Az alkotás szabadságához a megfelelő tárgyi feltételeket biztosítjuk.

- Múzeum és kiállítás látogatások szervezésével élményt nyújtunk, alakítjuk bennük a szép iránti fogékonyságot.
- Egyéni odafigyeléssel, ötletadással fejlesztjük a gyermekek egyéni képességeit. (SNI)
- Változatos technikák megismertetése, megtanítása törekszünk.
- A gyermekeket arra készítjük, hogy a látott, vagy ábrázolt szépségeket szavakkal is próbálja meg kifejezni.
- Az alkotószabadsághoz az év elején kialakítjuk a megfelelő helyet. Olyan asztalt biztosítunk, ahol a játék zavarása nélkül, esetleg játékukba beépítve, rajzolhatnak, festhetnek, ragaszthatnak, gyurmázhatnak a gyermekek.
- Gondot fordítunk a használatukhoz szükséges szokások, szabályok kialakítására.
- A tér- és formaérzék fejlesztését segítjük az építkezésekkel és a barkácsolással.

- A barkácsolás során készített eszközök felhasználhatóak a játékokban, bábozás és dramatizálás alkalmával.
- Alkalmazzuk a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek egyéni képességeinek megfelelően jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- Képes az ábrázoló technikák változatos használatára, az egyéni színhasználatra.
- Fejlődő kez ügyessége nyomán örömmel alkot egyedül és társaival is.
- Képes játékához, mesedramatizáláshoz kisebb eszközök elkészítésére, egyénileg és társaival együttműködve is, időnként az óvónő segítségével.
- Értékeli a különböző műalkotásokat, saját vagy társai munkáját, képes szóban kifejezni véleményét a látott alkotásokról.
- Játékában változatos eszközöket használ, formagazdagon építkezik.
- Képes a pontos hajtogatásra, a tű használatára, a szegelésre, ragasztásra, az olló használatára.
- Képes a részletes emberábrázolásra.

8.2.4 Mindennapi mozgás

A mozgásigény alapvető szükséglete az óvodáskorú gyermeknek, ezért a mozgás átszövi a napi tevékenységeinket. A torna, a mozgásos játékok fejlesztik természetes mozgását, testi képességeit, állóképességét és kiemelkedő szerepe van a szocializáció alakulásában (társra figyelés). Elengedhetetlen az egészség megőrzésében, megóvásában az egészséges életmód alapjaira. A mozgásnak igazodnia kell a gyermek egyéni fejlettségi szintjéhez. A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás.

A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,

b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,

c) szervezett mozgásos tevékenység.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.

A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Cél:

A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztését játékos formában valósítjuk meg.

A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy biztosítjuk, hogy megmaradjon szabad mozgáskedvük.

A gyermek testi-lelki egyensúlyának fenntartására törekszünk.

Feladat:

- A hét minden napján lehetőséget adunk a mozgásra, ügyelünk arra, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek mozgással a szabad levegőn.
- Minden év elején szülői értekezleten elmondjuk, hogy hogyan segíthetik gyermekük mozgásfejlődését.
- Biztosítjuk a gyermekek számára a rendszeres napi levegőzést, a szabad mozgás lehetőségét az egyéni szükségletek és képességek figyelembevételével. Óvodapedagógusaink, fejlesztőpedagógusunk egyéni képességfejlesztés során alkalmazzák eszközként a mozgást (kiemelkedő képességű, SNI stb.).
- Tervszerű mindennapos tevékenység szervezése.
- Fejlessze a kondicionális képességeket, erőt, állóképességet, teherbíró képességet, helyes testtartást.
- Alkalmazzuk a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen mozog változatos körülmények között, ismeri és gyakorolja a különböző mozgásfajtákat.
- Nagymozgása fejlett, finommozgása kialakul.
- Mozgása összerendezett, egyensúlyérzéke megfelelő.
- Ismeri az irányokat, tud térben tájékozódni.
- Képes a versenyszabályok elsajátítására, betartására, az együttjátszásra.
- A csoportban kialakul a versenyszellem, képesek egymás eredményének elismerésére, megbecsülésére.
- Kialakulnak a gyermek akarat tulajdonságai: bátorság, kitartás, küzdeni tudás, a vereség elviselése.
- Örömmel, felszabadultan mozog.
- Sorrendiség helyes alkalmazása

9. ÓVODA ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI

Társadalmi ünnepek:

- Március 15 (megemlékezés)

Zöld ünnepek:

- Állatok napja október 4.

- ☐ képek, lexikonok gyűjtése, kiállítás
- ☐ Látogatás egy tanyára
- ☐ állathangok felismertetése
- ☐ barkácsolás termésekből
- ☐ állatokkal kapcsolatos énekek, versek, mesék, mozgásos játékok

- Víz világnapja március 22.

- ☐ aznap kékbe öltözünk
- ☐ látogatás a Rákos-patakhoz
- ☐ vízi állatok barkácsolása
- ☐ vízzel kapcsolatos versek, dalok, mesék, játékok

- ☐ horgászjáték készítése
- ☐ akvárium barkácsolása

- Föld napja április 22.

- ☐ zöldbe öltözünk
- ☐ idegyűjtések ültetése az óvoda kertjébe
- ☐ földgömb, lexikon, térkép gyűjtése
- ☐ a témában kirakó készítése
- ☐ kiállítás rendezése saját készítésű természeti képekből
- ☐ természetsarok rendezése, hajtatás, magültetés
- ☐ távlati célunk: komposztáló létrehozása

- Madarak fák napja május 10.

- ☐ madárhangok hallgatása lehetőleg a természetben
- ☐ madarak barkácsolása
- ☐ Faültetés
- ☐ fakéreg lenyomatkészítés
- ☐ madár- árnykép párosítása
- ☐ madárfotó kiállítás
- ☐ versek, mesék, dalok, mozgásos játékok

Hagyományok:

Adventi ünnepkör

- ☐ folyamatos adventi készülődés (gyerekekkel)
- ☐ karácsonyi ajándékkészítés a családnak
- ☐ kreatív délután adventi koszorú
- ☐ adventi naptárkészítés
- ☐ adventi asztali díszek

Mikulás

- ☐ versek, dalok, mesék
- ☐ ajándék a gyerekeknek

Karácsony

- ☐ fenyődíszítés
- ☐ karácsonyi műsor (csoportonként szülők nélkül)
- ☐ ajándék a fa alá

adventi vásár

Farsang

- ☐ álarcok, maszkok készítése
- ☐ táncos vidám műsor összeállítása, gyakorlás
- ☐ vidám játékok szervezése gyerekeknek

Húsvét

- ☐ tojásfestés különféle technikákkal
- ☐ ünnepkörhöz tartozó kiállítás rendezése (tojás, képeslap, csibe, kacsa, nyúl)
- ☐ locsolóversek, dalok, mesék
- ☐ ajándékkészítés

Óvodai ünnepek:

Anyák napja

- ☐ ünnepi műsor összeállítása
- ☐ dalok, versek, mesék tanítása
- ☐ meghívókészítés
- ☐ ajándékkészítés
- ☐ teremdíszítés
- ☐ virágbeszerzés

Gyereknapi

- ☐ játékos versenyek
- ☐ kézműves tevékenységek
- ☐ vidám zenés gyermekműsor
- ☐ arcfestés

Ballagás

- ☐ vidám zenés, táncos délelőtt
- ☐ búcsú a leendő iskolásoktól
- ☐ megvendéglés
- ☐ búcsúajándék
- ☐ udvardíszítés lufikkal, szalagokkal
- ☐ rövid műsor összeállítása az éves anyagból
- ☐ az iskolába készülők búcsúműsora
- ☐ ajándék az óvodától

10.ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje

A nevelőtestület határozata alapján határozatlan időre szól.

Módosításának lehetséges indokai

- szervezeti átalakítás
- törvényi rendelet
- a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt - egyéb érdekegyeztető fórum módosítási javaslata.

A nevelési program módosítására javaslatot tehet:

- az intézmény igazgatója
- a nevelőtestület kezdeményezésére
- a szülői munkaközösség vagy
- az óvoda fenntartója

A nevelési program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. A módosított programot a jóváhagyást követő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni. A törvények, rendeletek változása esetén a hatályba lépést követő 30 napon belül kell elvégezni a korrekciót.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének.

A nevelési program nyilvánossága

A nevelési program nyilvánosságra hozatala:

Intézményünk nevelési programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A nevelési program egy-egy példánya az intézményben tekinthető meg:

- az intézmény irattárában,
- az intézmény igazgatójánál és helyettesénél,
- Isaszeg Város Önkormányzatánál.

Tájékoztatásul hivatalosan megkapják:

- Nevelőtestület
- Fenntartó
- SzSz vezetősége

11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. Véleményezte: Szülői Szervezet.....-én

Kelt: Isaszeg, 20.....

Szülői Szervezet Elnöke

2. **Tájékoztatásul** megküldjük az iskolának, rövidített változat a szülőknél.

3. **Publikálás formája:** az intézményvezető irodájában, az intézmény honlapján.

4. **Irattári szám:**

5. **A nevelőtestület elfogadta és jóváhagyta:** 20.....-én keltSZ

Intézményi Határozatával.

Kelt: Isaszeg, 20.....

.....

hitelesítő

.....

hitelesítő

p.h.

.....

igazgató